

Perspectiefnota

11 juni 2019

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Transformatie sociaal domein	5
3. Investeringsfonds Impuls Ede	9
4. Ontwikkelingen per programma.....	12
Algemeen.....	12
4.1 Maatschappelijke voorzieningen.....	13
4.2 Preventieve ondersteuning	16
4.3 Individuele ondersteuning.....	18
4.4 Economie en Mobiliteit	21
4.5 Ruimtelijke ontwikkeling	23
4.6 Veiligheid	27
4.7 Kwaliteit leefomgeving	29
4.8 Bestuur en Organisatie	32
5. Financiën.....	36
5.1 Financiële beschouwing.....	36
5.2 Investerings	39
5.3. Reserves.....	39
5.4. Formatie.....	40
6. Actualisatie	41
7. Bijlagen.....	47
Bijlage 1A - Overzicht meerjarenperspectief	48
Bijlage 1B - Overzicht programmaplannen	50
Bijlage 1C - Overzicht actuele begroting 2019	52
Bijlage 2A - Overzicht reserves	54
Bijlage 2B - Toelichting op in te stellen reserve Arbeidsmarkt Regio Foodvalley	57
Bijlage 2C - Overzicht voorzieningen	58
Bijlage 3 - Investerings	59
Bijlage 4 - Algemene uitkering gemeentefonds	62

1. Inleiding

In de afgelopen maanden is de ene na de andere gemeente naar buiten gekomen met forse tekorten in het sociaal domein. Het probleem is zo groot dat de VNG, namens de gemeenten, zelfs bedreigd heeft de jeugdzorg-taken terug te geven aan provincie en rijk. Veel gemeentes moeten drastische maatregelen nemen om de financiën op orde te houden zoals het sluiten van basisvoorzieningen zoals bibliotheken, het verhogen van de OZB. In deze perspectiefnota zijn wij er in geslaagd om een maatregelenpakket samen te stellen voor de transformatie van het sociaal domein zonder tot bovengenoemde maatregelen te hoeven besluiten.

In het bestuursakkoord '*Ruimte voor Ede*' (2018) benoemen we concrete resultaten die ervoor zorgen dat het voor de inwoners van nu en later prettig wonen, werken en leven is in onze gemeente, met oog voor de zorg voor en het welzijn van onze meest kwetsbare inwoners. Daarnaast benoemen we onze belangrijkste uitgangspunten en ambities voor de toekomst van Ede op het gebied van food, landbouw en World Food Center, duurzaamheid en natuur. Het doel dat we onszelf gesteld hebben is om te werken aan deze twee hoofdlijnen in ons bestuursakkoord met een duurzaam financieel perspectief.

In de Meerjarenbeleidsvisie 2019-2022 constateerden we al dat maatregelen nodig zijn om tot een sluitende begroting te komen. Door de forse tekorten in het sociaal domein, is de opgave groot. Het proces om te komen tot een duurzaam financieel perspectief vraagt creativiteit, doorzettingsvermogen, moeilijke keuzes en daadkracht van college en gemeenteraad. Wij zijn ervan overtuigd dat onze voorstellen die samen het huidige financiële beeld maken op zorgvuldige en afgewogen wijze tot stand zijn gekomen.

We hebben de afgelopen maanden een pakket samengesteld met een goede balans tussen:

- maatregelen die de transformatie in het sociaal domein helpen realiseren;
- oud-voor-nieuw voorstellen met een beperkte impact op de samenleving;
- structurele borging in onze begroting van de grote opgaven voor de toekomst, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid, die nu op incidentele basis worden gefinancierd uit het Investeringsfonds Impuls Ede;
- het oplossen van enkele knelpunten in onze begroting;
- het beperkt ruimte creëren voor ambities die de economische vitaliteit, de leefbaarheid en het basisvoorzieningsniveau in de gemeente Ede in de toekomst versterken. Een deel van deze ambities was bij de vorige programmabegroting 'onder de streep' beland.

De forse tekorten in het sociaal domein zetten onze begroting flink onder druk. Met VNG, andere gemeenten, bezorgde inwoners en zorgaanbieders geven wij een krachtig signaal aan het Rijk dat deze situatie onhoudbaar is en moet leiden tot een structurele toevoeging van middelen in de begrotingen van lokale overheden. Vooral nog heeft het Rijk slechts incidenteel middelen beschikbaar gesteld: voor Ede € 6,2 miljoen in drie jaar. De afspraak is gemaakt dat er in 2020 een arbitrage-onderzoek wordt uitgevoerd naar de structurele tekorten in het jeugdzorg. Afsproken met het rijk is dat de gemeentes een pm-post mogen opnemen voor de tekorten in de jeugdzorg wat leidt tot een niet sluitend meerjarenperspectief. Het ministerie van BZK zal de provincies mededelen dat hiermee rekening wordt gehouden bij de beoordeling van de begroting.

Bij de Programmarekening 2018 heeft u een amendement aangenomen om bij de perspectiefnota een nieuwe reserve sociaal domein, voor het opvangen van de tekorten binnen dit domein, in te stellen. In dit document staat daartoe ook een voorstel. In hoofdstuk Financiën komen wij hier op terug.

Onbekend is nog welke andere middelen vanuit Rijk naar gemeenten komen, bijvoorbeeld voor de ambities in het Klimaatakkoord. De gevolgen van de meicirculaire zijn verwerkt in deze perspectiefnota. Ondanks de tijd van economische hoogconjunctuur waarin we ons bevinden, wordt de algemene uitkering gemeentefonds fors

verlaagd, vanwege onderbesteding bij het Rijk. Voor de gemeente Ede betekent dit over de jaarschijven tot en met 2023 een korting van ruim € 6 miljoen.

Om financiële ruimte te creëren voor knelpunten en beperkt voor nieuwe ambities, is de afgelopen maanden hard gewerkt aan een pakket mogelijke ombuigingsmaatregelen, in het kader van de eerder aangekondigde aanpak oud-voor-nieuw. Uit de voorstellen hebben wij een pakket samengesteld dat oplopend financiële ruimte creëert van € 2,3 miljoen. Denk daarbij onder meer aan het differentiëren van het niveau van onderhoud in de openbare ruimte. De leges voor afvalstoffenheffing worden meer kostendekkend gemaakt.

De financiële ruimte die wordt gecreëerd wordt ingezet voor de voorstellen die in de begroting 2019-2022 'onder de streep' waren beland, enkele knelpunten en enkele nieuwe ambities. Ook wordt een deel van de middelen gereserveerd voor de structurele borging van taken uit het Investeringsfonds in de reguliere begroting. De afgelopen jaren heeft het Investeringsfonds, gevoed door de precario-opbrengsten, een aantal grote ambities incidenteel gefinancierd. De voeding van het Investeringsfonds stopt na 2021. In de perspectiefnota hebben we een bedrag van € 1,9 miljoen gereserveerd om (een deel van) de opgaven in het Investeringsfonds structureel op te nemen in de begroting.

In deze perspectiefnota is gekozen voor een terughoudende lijn rond het toekennen van formatie. Van alle voorstellen zijn alleen de aanvragen ten aanzien van knelpunten en wettelijke verplichtingen toegekend. Voor de uitvoering van nieuwe taken zal een oplossing gevonden moeten worden binnen de huidige formatie. In de Programmarekening 2018 is een daling van inhuur zichtbaar. Van € 15,1 miljoen in 2017 naar € 13,5 miljoen in 2018. De eerste prognose in 2019 laat zien dat deze dalende trend zich voortzet. Daar waar de kosten voor de bedrijfsvoering in 2018 fors overschreden worden, heeft het college een aantal maatregelen genomen die ertoe leiden dat we in 2019 binnen begroting zullen blijven.

Kortom, gelet op de forse tekorten in het sociaal domein en de ontwikkelingen van het financieel beeld, waren maatregelen onontkoombaar om te komen tot een duurzaam financieel perspectief. Hierbij moet opgemerkt worden dat de laatste jaarschijf niet sluitend is. We zien in 2023, de laatste jaarschijf van de meerjarenprognose, een structureel tekort van circa € 2,1 miljoen.

Met het totaalpakket hebben we gezocht naar ruimte voor knelpunten en beperkt voor ambities binnen de financiële mogelijkheden. Het doel was een goede balans te vinden tussen de twee hoofdlijnen in ons bestuursakkoord. Dit vraagt om keuzes die zorgvuldig en in samenhang worden gemaakt. Wij willen in 2020 een *mid term review* op het bestuursakkoord '*Ruimte voor Ede*' organiseren waarin we onze ambities afzetten tegen de financiële mogelijkheden die we voorzien voor de rest van de collegeperiode.

Leon Meijer,
wethouder Financiën.

2. Transformatie sociaal domein

In 2015 werd de gemeente verantwoordelijk voor het sociaal domein. Aan de vooravond van deze grootschalige decentralisatie beschreef de gemeente in de nota 'Het is Mensenwerk' (2014) welke uitgangspunten zij van belang achtte en hoe zij de nieuwe taken wilde gaan vormgeven. De transitie is goed verlopen, alle taken zijn door de gemeente overgenomen, continuïteit van zorg is gerealiseerd en inwoners zijn over het algemeen tevreden over de geboden ondersteuning. We staan nu, zoals ook andere gemeenten, voor de taak om de gewenste transformatie in het sociaal domein vorm te geven. De toename van het gebruik van zorg en daarmee gepaard gaande stijging van de kosten, maakt deze beweging extra gewenst.

Voor de transformatie en ombuigingen hebben wij met u leidende principes besproken en is inzicht gegeven in een set van mogelijke maatregelen/acties. De leidende principes zijn een aanscherping op 'Het is Mensenwerk' en bedoeld om meer handen en voeten te kunnen geven aan verdere transformatie in het sociaal domein.

De leidende principes zijn:

1. Niemand is normaal / iedereen is normaal / verschil mag er zijn / iedereen is uniek / professionele hulp is niet vanzelfsprekend / normaliseren is de standaard / ...;
2. Informele ondersteuning is duurzaam;
3. Basisvoorwaarden eerst op orde;
4. Onze ondersteuning is efficiënt, gericht op zelfstandig functioneren en eigenlijk gebruik;
5. Gemeente aan zet;
6. Partnerschappen met aanbieders die onze visie onderschrijven.

Deze principes liggen ook aan de basis van de te verkennen maatregelen.

Maatregelenpakket

Afgelopen periode zijn 23 maatregelen verkend door per maatregel inzichtelijk te maken wat de aanleiding is, hoe de nieuwe situatie eruit ziet, wat de effecten zijn voor inwoners en welke financiële gevolgen er zijn. Het maatregelenpakket is gericht op transformatie, waarbij het behoud van kwaliteit voorop staat en financiën als kader zijn meegegeven. Tijdens de verkenning zijn de maatregelen aangescherpt. Mede op basis van input van aanbieders en inwoners/cliënten. Ook hetgeen tijdens gemeenteraadsvergaderingen aan de orde kwam, is meegenomen bij de verkenning. Veelal is de essentie overeind gebleven. Een aantal maatregelen heeft een wat andere richting gekregen of is samengevoegd met een andere maatregel. Soms zijn maatregelen ook een verlengstuk van acties die uitgevoerd worden in het kader van de reeds in de Programmabegroting 2019-2022 ingeboekte ombuiging (1.0).

Na verkenning zijn er 17 maatregelen. Dit maatregelenpakket heeft twee belangrijke pijlers, namelijk 'investering in regie' en 'investering in de sociale basis'. Beiden zijn essentieel voor de transformatie die wordt beoogd en als het ware basiselementen voor het geheel. Deze worden nader toegelicht. Het door ontwikkelen van de systematiek voor subsidie en inkoop zijn randvoorwaardelijk en ondersteunend aan de transformatie. Het wijzigen van de systematiek op zichzelf is daarmee niet vertaald in een financieel voordeel.

Investering in regie

In de afgelopen jaren hebben we gemerkt dat een deel van de gebruikers van voorzieningen een te dure voorziening heeft gekregen of er onvoldoende is gekeken naar alternatieven. Daarnaast hebben aanbieders een financieel belang bij het in stand houden van een voorziening. Natuurlijk wordt er afgeschaald door aanbieders. Echter we zien het ook regelmatig pas (te) laat gebeuren. We willen nadrukkelijker dan voorheen sturing geven aan wie er toegang krijgt tot voorzieningen. Ook willen we een actievere rol vervullen tijdens de inzet van voorzieningen. We beleggen de toegang en regie daarom vaker bij de gemeente zelf. Indien de

toegang toch (nog) bij partners is belegd maken we hierover heldere afspraken en houden hier nadrukkelijk toezicht op.

Door te investeren in versterken regie (€ 1 miljoen) denken we over de gehele linie van het sociaal domein per saldo € 2,6 miljoen structureel te besparen. Ongeveer 10.000 huishoudens maken gebruik van voorzieningen. Door gericht de toegang te versterken en meer tijd te nemen voor gesprekken met inwoners kunnen we tot betere oplossingen komen, die meer aansluiten bij de leefwereld van de inwoner. Deze maatregel versterkt daarbij de transformatie en de beweging die de uitvoering hierin wil maken.

Investeren in sociale basis

Voor het slagen van de transformatie in het sociaal domein en het beperken van de kosten is een sterke sociale basis nodig en daaraan gekoppeld een nieuwe verhouding en samenwerking tussen overheid, professionals en inwoners. Om die reden investeren we in de sociale basis en preventie.

Een sterke sociale basis heeft, naast dat deze het cement van onze samenleving is, een preventieve werking op de aanspraak op ondersteuning en zorg. Inwoners blijven langer actief, zijn minder eenzaam en zoeken bij elkaar steun en ondersteuning. Daarbij zetten we onze preventie (en signalering) in op normalisatie en meer risico-gestuurd. Op deze manier willen we de inzet van formele zorg daar waar mogelijk voorkomen en daar waar wel nodig tijdig en passend maken. Het versterken van de sociale basis is een belangrijke pijler maar we onderkennen dat er een grens zit aan het belasten van vrijwilligers. Hiervoor is een reservering opgenomen oplopend naar € 0,5 miljoen structureel in 2021.

De investering in de sociale basis heeft als doel dat in de toekomst alle inwoners van Ede zo veel als mogelijk voor zichzelf en elkaar zorgen en dat zij onderdeel zijn van een sociaal netwerk. De gemeente biedt een vangnet als dat sociale netwerk (even) niet toereikend is.

In 2019 ontwikkelen we een actieprogramma waarin we bestaande initiatieven in de sociale basis beoordelen op de bijdrage aan transformatie, initiatieven die 'transformatie proof' zijn bestendigen (we behouden het goede) en initiatieven die onvoldoende bijdragen versterken/bijsturen of beëindigen. Hierdoor creëren we ruimte voor innovatie. Onderdeel van het actieprogramma is tevens dat professionals in de zorg (en bij de toegang) nadrukkelijker het informele netwerk betrekken bij het vinden van een oplossing op een zorgvraag. Vanuit het fonds impuls sociaal domein zijn nog tijdelijke middelen beschikbaar voor het versterken van deze transformatie. Het actieprogramma ontwikkelen we nadrukkelijk samen met onze inwoners en partners.

Overzicht te verkennen maatregelenpakket 2.0

Het resultaat van de eerste verkenning van mogelijke maatregelen en financiële inschatting is opgenomen in onderstaand overzicht. De gepresenteerde bedragen zijn netto bedragen dus na aftrek van kosten voor investering of alternatieve voorziening. De genoemde bedragen hanteren we als financieel kader bij de nadere uitwerking van de maatregelen.

nr	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
1	Versterken toegang en (proces)regie*	N	550 V	1.600 V	2.600 V	2.600 V
2	Versterken sociale basis	N	330 N	500 N	500 N	500 N
	Reservering onvoorzien sociale basis		345 N	500 N	500 N	500 N
3	Laagdrempelige ontmoeting i.p.v. dagbesteding	N	N	100 V	190 V	190 V
4	Versnelling ambulantisering / Housing First	N	N	N	N	N
5	Extramuralisering Beschermd Wonen	N	N	N	100 V	100 V
6	Terugbrengen thuisondersteuning	N	200 V	400 V	550 V	550 V
7	Minder jeugdhulp via Huisarts door inzet SOH-er en samenwerking onderwijs	N	N	40 V	70 V	70 V
8	Regie op verwijzingen door medisch specialisten (na de verwijzing).	N	N	400 V	500 V	500 V
9	Ambulante begeleiding als voorziening i.p.v. maatwerk	N	N	200 V	400 V	400 V
10	Terugdringen oneigenlijk gebruik	N	50 V	50 V	50 V	50 V
11	Terugbrengen overhead Werkkracht	N	100 V	100 V	100 V	100 V
12	Hervormen regelingen inkomensondersteunende maatregelen**	N	100 V	200 V	200 V	200 V
13	Meer aandacht voor betaald werk en participatie bij ondersteuning	N	50 V	175 V	275 V	275 V
14	Hervormen waarderend en ondersteuning mantelzorg	N	200 V	200 V	200 V	200 V
15	Clientondersteuning gedeeltematig informeel	N	75 V	150 V	150 V	150 V
16	Efficiënter regelen van vervoer	N	N	N	100 V	100 V
17	Leerlingenvervoer herzien	N	25 N	25 V	75 V	75 V
	Maatregelenpakket 2.0	N	625 V	2.640 V	4.560 V	4.560 V

* Op basis van de verkenning is maatregel 'terugbrengen van respijtzorg' geen afzonderlijke maatregel meer. Vanuit een sterkere sturing op de toegang naar voorzieningen is wel aandacht voor dit onderwerp en daarom samengevoegd met maatregel 8 versterken toegang en (proces)regie.

** Maatregel 12 gaat in op hervormen van inkomensondersteunende maatregelen. Op dit onderdeel is ook sprake van een financieel knelpunt (zie hoofdstuk 4.3 in deze perspectiefnota).

Financieel duurzaam perspectief

Het volledige maatregelenpakket draagt bij aan het financieel duurzaam perspectief. Dit maatregelenpakket wordt nader uitgewerkt op basis van de inhoudelijke duiding waarbij de financiële inschatting als kader wordt gehanteerd. Dit maatregelenpakket, inclusief de investering in regie en de sociale basis, telt op tot € 4,5 miljoen voordelig. Onderliggende informatie wordt separaat aangeboden en staat geagendeerd voor informatieve behandeling op 20 juni in uw gemeenteraad. Daarna maakt het onderdeel uit van de reguliere oordeelsvormende en besluitvormende behandeling van de perspectiefnota.

Om te komen tot een duurzaam financieel perspectief is ook afgesproken de knelpunten als gevolg van invoering abonnementstarief en de overschrijding op Wmo-begeleiding en dagbesteding op te vangen binnen het sociaal domein. Het totaalbeeld komt daarmee vanaf 2022 op een voordeel van € 2,5 miljoen zoals in onderstaand overzicht is weergegeven.

Meerjarig financieel beeld:

Omschrijving	bedragen x € 1.000				
	2019	2020	2021	2022	2023
Financieel kader voor uit te werken Maatregelenpakket 2.0	N	625 V	2.640 V	4.560 V	4.560 V
Knelpunt Effect abonnementstarief	500 N	1.000 N	1.000 N	1.000 N	1.000 N
Knelpunt Begeleiding en dagbesteding Wmo	1.000 N	1.000 N	1.000 N	1.000 N	1.000 N
Netto opbrengst sociaal domein	1.500 N	1.375 N	640 V	2.560 V	2.560 V

Toelichting

Effect abonnementstarief

Vanaf 2019 is het nieuwe abonnementstarief van de Wmo via een algemene maatregel van bestuur ingevoerd. Elke klant betaalt een vaste periodebijdrage en geen inkomensafhankelijk marginaal tarief meer. Vanaf 2020 worden, conform huidige (concept)wetsvoorstel, ook algemene voorzieningen betrokken in het abonnementstarief. Als gevolg van de invoering ontstaat een verdeleffect compensatie derving eigen bijdrage

bij maatwerkvoorzieningen Wmo; een verminderde opbrengst eigen bijdrage op algemene voorzieningen (Thuisondersteuning); extra maatwerkkosten (meer cliënten), vanwege de verlaging eigen bijdrage; extra uitvoeringskosten (meer cliënten). Op basis van de huidige Rijkscompensatie verwachten we een tekort van € 0,5 miljoen in 2019 oplopend naar € 1 miljoen in 2020 en verder. De aanzuigende werking vanwege verlaging eigen bijdrage verwachten we vooral bij de voorziening thuisondersteuning en heeft een grote mate van onzekerheid. Intensieve lobby vanuit onder andere de gemeente Ede en de Regio Valley heeft nog niet geresulteerd in een financiële aanpassing. Wel worden de effecten van de invoering op aanzuigende werking landelijk gemonitord. Uitkomsten leiden mogelijk tot aanpassing van de rijksbijdrage.

Begeleiding en dagbesteding Wmo

Op basis van de budget- en kostenontwikkeling verwachten we vanaf 2019 een tekort van circa € 1,0 miljoen. Dit tekort betreft naast kostenstijgingen, tevens lagere budgetten.

De toename van het aantal cliënten in 2018, maar ook de stijging van de gemiddelde besteding op de afgegeven indicaties legt ook financiële druk op het jaar 2019. Er wordt meer zorg geleverd aan meer cliënten en dus stijgen de kosten. Voor begeleiding zien we tevens een verschuiving naar zwaardere zorg (begeleiding specialistisch). Bijsturing maakt onderdeel uit van het maatregelenpakket.

Ontwikkelingen

Tegemoetkoming van het Rijk

Een stevige lobby wordt gevoerd met het Rijk over de landelijke tekorten in het sociaal domein. Deze tekorten zijn het meest zichtbaar bij Jeugd. Op dit onderdeel ontvangen we een financiële compensatie in de meicirculaire 2019, maar deze is vooralsnog incidenteel. Ook de ingeschatte nadelige effecten als gevolg van de invoering van het abonnementstarief Wmo zijn onderwerp van gesprek.

Wijziging systematiek rijksinkomsten

De middelen voor de decentralisaties zijn in 2015 opgenomen in een integratie-uitkering sociaal domein. Deze integratie uitkering wordt geïntegreerd in het gemeentefonds en hiermee komt de één-op-één koppeling met het budget volledig te vervallen. Dit krijgt naar verwachting in 2021 volledig zijn beslag. Dit betekent dat de verdeelsystematiek van het macrobudget wijzigt waardoor individuele gemeenten te maken kunnen krijgen met substantieel verdeeleffecten. Ook wijzigingen in het woonplaatsbeginsel jeugd en centrum gemeentelijke middelen Wmo zijn in deze periode gepland.

De overgang van de middelen sociaal domein naar het gemeentefonds betekent ook dat deze middelen mee gaan in de 'Trap-op-trap-af systematiek' van het Rijk. Dit is een systematiek om de ontwikkeling van het macrobudget-gemeentefonds te bepalen. Deze systematiek is gekoppeld aan de Rijksuitgaven en noemen we accres ontwikkelingen. Deze accres-ontwikkeling is nodig om prijs- en volumeontwikkelingen te bekostigen. Wanneer de accres-ontwikkeling onvoldoende is om de daadwerkelijke prijs- en volume groei te bekostigen, vraagt dit om keuzes van uw gemeenteraad zodat sprake blijft van een sluitende begroting.

3. Investeringsfonds Impuls Ede

Het Investeringsfonds Impuls Ede is in 2015 ingesteld om een impuls te geven aan de prioriteiten zoals verwoord in de Visie Ede 2025. Daaraan zijn door de opvolgende colleges ambities toegevoegd. Het fonds, gevoed met precario-heffingen heeft ons de afgelopen jaren in staat gesteld om te investeren in onderwerpen als food, buitengebied, het levendig centrum en duurzaamheid. Op alle speerpunten in het Investeringsfonds zijn mooie resultaten behaald. De financiële voeding van het Investeringsfonds loopt na 2021 definitief af. Om die reden hebben we keuzes gemaakt over de toekomst van de speerpunten na 2021.

Tot en met 2021 is er binnen het Investeringsfonds ruimte om te investeren in de ambities van het Bestuursakkoord *Ruimte voor Ede*. In deze perspectiefnota is aan het fonds een bijdrage aan de Regiodeal toegevoegd alsmede de eenmalige extra impuls van € 1 miljoen voor het WFC, ook in het kader van de deal, waartoe de gemeenteraad in het voorjaar van 2019 besloot.

De ambitie van de partijen in de Regiodeal is om - in partnerschap - de transitie naar een duurzaam en gezond voedselsysteem te versnellen en een (inter)nationaal belangrijke rol te spelen in het verbinden van excellent onderzoek en concrete (innovatieve) toepassing in de praktijksituatie op het terrein van duurzame en circulaire landbouw, voeding en gezondheid. Voor de regio betekent dit dat partijen ernaar streven dat betaalbaar, duurzaam en gezond voedsel wordt geproduceerd voor en geconsumeerd door de inwoners, in een gezonde en aantrekkelijke woon- en leefomgeving voor mens en dier. De Regiodeal geeft een impuls van in totaal € 70 miljoen aan deze ambitie door samen te werken binnen drie sporen die integraal impact hebben op de hele voedselketen te weten: Versnelde transitie van de primaire sector, gezonde voeding van prille start tot oude dag en versterking kenniscluster.

Op het moment van beëindigen resteert een saldo van € 16.000, dat terugvloeit naar de algemene middelen.

Investeringsfonds Impuls Ede	bedragen x € 1.000			
	2019	2020	2021	2022
Stand reserve begin jaar	2.112	1.329	-438	216
<i>Voeding</i>				
In: precarioramingen in perspectiefnota	6.100	6.100	6.100	
In: meeropbrengst precario	50	50	50	
Uit: naar algemene middelen (amendement lastenverlichting)	-1.500	-1.500	-1.500	
	4.650	4.650	4.650	0
<i>Food, landbouw en WFC</i>				
Gezond en duurzaam voedsel voor iedereen	-777	-696	-622	
Landelijk gebied als proeftuin	-860	-750	-450	
Formatie inventarisatie buitengebied	-107	-214	-107	
Formatie adviseur buitengebied		-117	-117	
Kennishart van Foodvalley (KenniAs)	-302	0	0	
Agrifood 2030	0	-200	-200	
WFC - extra bijdrage aan experience	0	-1.000	0	
WFC	-450	-540	-540	
	-2.389	-3.517	-2.036	0
<i>Duurzaamheid en natuur</i>				
Ede Energieneutraal 2050	-810	-860	0	
Behoud, herstel en ontwikkeling biodiversiteit	-403	-554	-420	
Naar een klimaatrobuust Ede	-135	-90	pm	
	-1.348	-1.504	-420	0

<i>Overig</i>				
Regiodeal Foodvalley	-300	-350	-350	
Citymarketing	-256	-156	0	
Evenementen	-182	0	0	
Levendig Centrum	-675	-600	-400	
Economie (revitalisering)	-90	-90	-90	
Verkabeling hoogspanningslijnen	-86	-200	-700	-200
	-1.589	-1.396	-1.540	-200
Vrijval saldo bestemmingsreserve				-16
Stand reserve per einde jaar	1.329	-438	216	0

Het Investeringsfonds wordt naar 2021 toe afgebouwd. Dat betekent dat er beduidend minder middelen beschikbaar zijn voor de ambities. Grofweg komt het er op neer dat de ambities afgebouwd worden van een inzet van gemiddeld € 5 miljoen per jaar (jaarlijkse impuls vanuit Investeringsfonds) naar circa € 1,5 - € 2 miljoen per jaar (inschatting structurele doorloop).

Een deel van de ambities wordt structureel geborgd in de reguliere begroting. Hiervoor wordt een bedrag oplopend tot € 1,9 miljoen structureel gereserveerd in deze perspectiefnota. De middelen die beschikbaar zijn voor de opgaven op duurzaamheid (Ede Energieneutraal 2050), klimaatadaptatie (PM) en biodiversiteit blijven gelijk en worden na 2021 structureel opgenomen in de begroting.

Voor de ambities op gezond en duurzaam voedsel voor iedereen (food) en landelijk gebied als proeftuin (buitengebied) wordt na 2021 een bedrag van € 200.000 opgenomen in de begroting. Voor agrifood 2030, de opvolger van programma Kennisas Ede-Wageningen, is een co-financieringsbedrag van € 200.000 opgenomen.

Ambities met structurele doorloop	bedragen x € 1.000				
	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Food, landbouw en WFC</i>					
Gezond en duurzaam voedsel voor iedereen				200	200
Landelijk gebied als proeftuin				200	200
Agrifood 2030				200	200
<i>Duurzaamheid en natuur</i>					
Ede Energieneutraal 2050			500	500	500
Behoud, herstel en ontwikkeling biodiversiteit				400	400
Naar een klimaatrobuust Ede			PM	PM	PM
Totaal			500	1.500	1.500

Er zijn na 2021 incidentele middelen opgenomen voor het WFC. Naar verwachting wordt de WFC Experience in 2023 gerealiseerd. Daarna is geen budget meer benodigd. Tot die tijd ligt er een noodzaak om de rol van de gemeente, qua communicatie, inhoud en aansturing te borgen.

Ambities met incidentele inzet van middelen

bedragen x € 1.000

	2019	2020	2021	2022	2023
WFC				400	400
Totaal				400	400

Bovenstaande betekent dat na 2021 de financiering vanuit het fonds stopt op de speerpunten citymarketing, evenementen, levendig centrum, economie (revitalisering). De verkabeling hoogspanningslijnen loopt door met een verplichting in 2022.

Via de Programmabegroting 2019-2022 heeft u de bestedingen voor 2019 geautoriseerd. De nieuwe doorrekening heeft gevolgen voor het lopende jaar:

- De verwachte toevoeging door meeropbrengsten precario valt € 150.000 lager uit dan eerst verwacht.
- De verkabeling van de hoogspanningslijnen wordt later gerealiseerd dan eerst gedacht. Hierdoor is in 2019 niet € 620.000 nodig uit het fonds maar € 86.000. Het totale budget van € 1,2 miljoen blijft beschikbaar.
- Nieuw toegevoegd zijn bestedingen voor inventarisatie buitengebied (€ 107.000), de Regiodeal (€ 300.000) en de landmark Dropzone (€ 182.000).

U wordt voorgesteld akkoord te gaan met deze wijzigingen.

4. Ontwikkelingen per programma

Algemeen

Overzicht en samenhang

In de inleiding is aangegeven dat het college tot een uitgebalanceerd pakket aan maatregelen is gekomen, waarbij continu is gedraaid aan de knoppen van de volgende sporen:

- Maatregelen in het sociaal domein
- Structurele borging in de begroting van grote opgaven voor de toekomst
- Oplossen van enkele acute knelpunten in de begroting
- Overige beleidsontwikkelingen
- Oud-voor-nieuw

Aan de eerste twee sporen is een eigen hoofdstuk besteed in deze perspectiefnota. Beleidsmatig en financieel zijn ze onderdeel van een begrotingsprogramma. In dit hoofdstuk zijn de voorstellen, voorzien van een toelichting en de financiële gevolgen, gepresenteerd per programma.

In de bijlagen is een overzicht opgenomen waaruit de cijfermatige aansluiting blijkt tussen de programmabladen en de totalen per spoor die het financieel beeld van Ede bepalen.

Knelpunten

Een aantal voorstellen hebben wij aangemerkt als knelpunt in de begroting. Kenmerkend voor knelpunten zijn in kernwoorden: wettelijke plicht, invulling geven aan behoorlijk bestuur en voorkomen van kapitaalvernietiging.

Voorstellen in Programmabegroting 2019-2022 onder de streep

Vorig jaar heeft u de bij behandeling van de Programmabegroting 2019-2022 ingestemd met het maken van een pas op de plaats voor een aantal wensen wegens het ontbreken van geld. Deze voorstellen 'onder de streep' zijn in deze perspectiefnota 'boven de streep' getrokken. Waar nodig zijn ze op basis van voortschrijdend inzicht geactualiseerd.

Voorstellen voor beleidsontwikkeling - oplossen binnen de formatie

Binnen deze perspectiefnota is een nieuwe categorie dekking voor ambities en beleidsontwikkeling in het leven geroepen: 'beleidsontwikkeling - oplossen binnen de formatie'. Het betreft de intentie om aanvullende formatie die nodig is voor ambities en beleidsontwikkelingen te dekken uit de huidige formatie. Dit vraagt om een afweging over de inzet van de formatie, op afdelingsniveau en concernbreed, en vraagt om keuzes door de ambtelijke organisatie en het college over welke onderwerpen minder of geen inzet vereisen. Uitgangspunt hierbij is een hardheidsclausule. Bij de Programmabegroting 2020-2023 wordt inzicht gegeven in de voortgang van deze zoektocht.

Wat gaan we doen?

Onderwijshuisvesting - nieuwe projecten

In het Strategisch HuisvestingsPlan voor Onderwijshuisvesting is een aantal nieuwe projecten opgenomen. De cijfers van de voorstellen die bij de Programmabegroting 2019-2022 onder de streep terecht zijn gekomen zijn geactualiseerd.

Het betreft investeringen in de onderwijshuisvesting van De Regenboog, De Wingerd, De Wegwijzer, het Marnix College, Meander/De Vuursteen en CSG Het Streek. In totaal is hier een investeringsbedrag van € 27,2 miljoen mee gemoeid. Het grootste gedeelte hiervan betreft nieuwbouw van Het Streek (€ 20,2 miljoen) in 2023. De kapitaallasten hiervan worden in de volgende perspectiefnota zichtbaar, bij toevoeging van een nieuwe jaarschijf aan de begroting. Hetzelfde geldt voor de investering met betrekking tot het Marnix college (€ 2,8 miljoen). Voor de overige scholen leiden deze investeringen vanaf 2023 uiteindelijk tot kapitaallasten van € 240.000 in de begroting.

Talentontwikkeling bewegingsonderwijs

We stimuleren kinderen om zo breed-motorisch te bewegen. Om dit verder te ontwikkelen willen we meer aandacht voor bewegingsonderwijs (begeleiding docenten en scholen bij beweegprogramma's) en aandacht voor talentontwikkeling (vergroten kwaliteit jeugdopleidingen bij clubs). Ten opzichte van de Programmabegroting 2019-2022 wordt twee jaar later beslag gelegd op de algemene middelen.

Akoesticum

Uit het ingediende toekomstplan blijkt dat de doorontwikkeling, waarin het Akoesticum zich nu bevindt, moet leiden tot een voorziening die op lange termijn grotendeels zelfvoorzienend is. Voor de doorontwikkeling heeft het Akoesticum een structurele bijdrage nodig van circa € 150.000. Eind derde kwartaal verwachten wij een robuust businessplan van het Akoesticum dat, zoals gebruikelijk, getoetst en beoordeeld wordt door een onafhankelijke externe partij. Wij houden nu rekening met een aanvullende subsidieaanvraag vanaf 2020 van circa € 75.000 aan de gemeente Ede. Bestuurlijk is daarnaast ook aangegeven dat zij moet onderzoeken wat andere overheden, waaronder provincie en (landelijke)fondsen, voor haar financieel kunnen betekenen.

Renovatie Binnensportaccommodaties

In het accommodatieplan binnensport is vastgelegd dat binnensportaccommodaties na 40 jaar worden gerenoveerd voor een vast bedrag van € 250.000 geraamd per zaaldeel. Dit is prijspeil 2014. Gezien de huidige markt en ervaring met recente renovaties is dit verhoogd tot € 275.000. De aanvraag voor middelen zijn gebaseerd op kapitaallasten van investeringen in de Ridderhof Ede (2020) en de Platanenweg Bennekom (2021).

Renovatie Atletiekbaan

Met de verenigingen is afgesproken dat de renovatie van de atletiekbaan een taak van de gemeente is. Bij de vorige renovatie in 2015 is er in plaats van een sandwichbaan een spuitbaan aangelegd wegens lagere kosten. De toplaag van de spuitbaan moet elke vijf jaar worden vervangen. In 2020 is dat het geval. Daarvoor is een bedrag van € 80.000 benodigd.

Renovatie kunstgras korfbal DVO

Met de vereniging is afgesproken dat de renovatie van kunstgrasvelden een taak van de gemeente is. Oorspronkelijk is de toplaag in 2010 geactiveerd voor afschrijving in 12 jaar. In 2022 zal daarom de toplaag gerenoveerd moeten worden voor € 200.000.

Renovatie honkbal- en softbalvelden

Met de vereniging is afgesproken dat de renovatie van de honkbal- en softbalvelden een taak van de gemeente is. De maatvoering van de Moorfielders voldoet niet meer aan de eisen van de bond. De club speelt nu met dispensatie. In een uitvoerig traject is met de club gekeken naar een passende oplossingen voor deze problematiek. Daarvoor is een investering van € 680.000 in 2020 benodigd.

Renovatie skeelerbaan

Met de vereniging is afgesproken dat de renovatie van de skeelerbaan een taak van de gemeente is. Voor de renovatie van de toplaag van de 400 meter baan in 2020 is € 180.000 benodigd.

Onderwijshuisvestingsplan - bijstelling bestaand beleid

Voor een aantal scholen die benoemd zijn in het Strategisch HuisvestingsPlan voor Onderwijshuisvesting is bijstelling van het huidige investeringsbudget nodig. Dit komt onder andere door stijgende bouwpreizen en extra eisen vanuit het bouwbesluit en duurzaamheid. Het betreft de programma's onderwijshuisvesting 2019 en 2020, buitenonderhoud lokalen bewegingsonderwijs, De Veluwe Poort, de scholen in Ederveen (Calvijnschool en Julianaschool), De Vuurvogel en SmdB Ruitenbeek. In totaal betreft het een extra investeringsbedrag van € 5,2 miljoen. Deze investeringen leiden tot kapitaallasten van € 210.000 vanaf 2022.

Genereren inkomsten uit leegstand schoollokalen

Het klinkt logisch om leegstand in panden met een maatschappelijke functie tot een minimum te beperken. Complexiteit voor de gemeente om leegstand ten gelde te maken is dat de gemeente geen directe zeggenschap heeft over de invulling en bezetting van schoolgebouwen.

Verdere samenvoeging sociaal maatschappelijke functies in Ede West

De mogelijkheden om tot samenvoeging van de verschillende locaties voor sociaal maatschappelijke functies in Ede West te komen worden onderzocht. We verwachten hierbij efficiënter met gebouwen en middelen om te kunnen gaan.

Ontwikkelingen en risico's die niet in een geldvraag zijn opgenomen

Cultuur

- Een behoefteonderzoek culturele activiteiten en voorzieningen. De conclusies uit het onderzoek worden omgezet in mogelijke actiepunten.
- Het opstellen van een regionaal cultuurprofiel. Het opgestelde cultuurprofiel wordt aangeleverd bij de minister. Het besluit van de minister omtrent de te vormen cultuurregio's wordt afgewacht. De te ontvangen Rijkssubsidies vragen om cofinanciering/matching vanuit de samenwerkende gemeenten.
- Het bepalen van de culturele invulling van de Frisokazerne. De uitkomsten van het procesvoorstel worden in 2019 vertaald in een uitvoeringsplan voor de culturele invulling van de Frisokazerne.

Wat gaat het kosten?

Omschrijving	bedragen x 1.000				
	2019	2020	2021	2022	2023
<i>In Programmabegroting 2019-2022 onder de streep</i>					
Onderwijshuisvesting - nieuwe projecten	-	53 N	52 N	195 N	240 N
Talentontwikkeling bewegingsonderwijs	-	-	60 N	60 N	60 N
<i>Beleidsontwikkeling</i>					
Akoesticum	-	75 N	75 N	75 N	75 N
<i>Knelpunten</i>					
Renovatie binnensportaccommodaties	-	-	19 N	37 N	47 N
Renovatie atletiekbaan	-	-	20 N	20 N	20 N
Renovatie kunstgras korfbal DVO	-	-	-	-	24 N
Renovatie honkbal-/softbalveld	-	-	40 N	40 N	40 N
Renovatie skeelerbaan	-	-	21 N	21 N	21 N
Onderwijshuisvestingsplan - bijstelling bestaand	-	17 V	106 N	210 N	210 N
<i>Oud voor nieuw beleid</i>					
Genereren inkomsten uit leegstand van schoollokalen	-	-	30 V	30 V	30 V
Verder samenvoeging sociaal maatschappelijke functies in Ede west	-	-	-	50 V	50 V
Totaal	-	111 N	363 N	578 N	657 N

Wat gaan we doen?

Transformatie sociaal domein

In hoofdstuk 2 is de transformatie van het sociaal domein inhoudelijk besproken. Voor de financiële uitwerking wordt een aantal van de genoemde maatregelen verantwoord via dit programma: Hervormen waardering en ondersteuning mantelzorger (nr. 14), cliëntondersteuning gedeeltelijk informeel (nr. 15), versterken sociale basis (nr. 2).

De verdeling is gebaseerd op het financieel zwaartepunt van de maatregelen. Bij de uitvoering kan er sprake zijn van een verschuiving tussen programma 2 en 3. Op basis van nadere uitwerking wordt dit bij de programmabegroting verwerkt.

Actieplan statushouders

Vanwege de groeiende instroom van statushouders in 2016 werd het actieplan statushouders opgesteld voor de periode 2017 tot en met 2019. Dit actieplan is gericht op ontplooiën van activiteiten naast de reguliere inburgering zodat de inburgering voor statushouders beter en effectiever kan plaatsvinden. Reguliere voorzieningen die voor Edese inwoners beschikbaar zijn, zijn ook beschikbaar voor statushouders. De inzet van deze reguliere voorzieningen valt buiten dit actieplan. Dit vraagt een extra inzet van middelen die doorloopt in 2020 zodat de verbinding met de wijziging van het wetskader van de Wet inburgering gemaakt kan worden waardoor gemeenten vanaf 2021 meer taken en verantwoordelijkheden krijgen.

Astrant

Het meerjarenperspectief van Astrant was dat de subsidie (€ 250.000) van de gemeente voor talentontwikkeling van kwetsbare jongeren deels afgebouwd kon worden. Astrant zou namelijk na een aantal jaren in staat zijn om voor een aantal activiteiten (poppodium) andere inkomstenbronnen te genereren. Vanwege onder andere problemen met de huisvesting is dit nog onvoldoende gelukt. Hierdoor is de aanvullende subsidie van € 100.000 gewenst. Op het moment dat de aanpassingen aan het pand zijn uitgevoerd, wordt de subsidie gebruikt om het volledige programma voor talentontwikkeling in relatie tot een poppodium te draaien. Daarnaast worden naast de oorspronkelijke opdracht van Astrant meer mogelijkheden gecreëerd voor ontmoeting en verbinding van jongerenwerkers en de kwetsbare doelgroep.

Formatie leerplicht

De extra inzet op leerplicht heeft te maken met inzet op primair onderwijs om uiteindelijk verzuim in het voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs te voorkomen. Tevens wordt ingespeeld op passend onderwijs door de verbindende rol tussen primair onderwijs en de gemeentelijke jeugdhulp. Eerder zijn tot en met 2019 extra middelen toegekend. De praktijk laat zien dat een periode van drie jaar te kort is om het beoogde effect te sorteren, vandaar het voorstel om deze met twee jaar te verlengen.

Ontwikkelingen en risico's die niet in een geldvraag zijn opgenomen

Geweld in afhankelijkheidsrelaties

Ede heeft als centrumgemeente een regionale taak bij geweld in afhankelijkheidsrelaties, zowel bij de vrouwenopvang Moviera als bij het meld- en adviespunt Veilig Thuis. Daarvoor ontvangen wij een afzonderlijke uitkering van het Rijk (DUVO). Van regiogemeenten (waaronder Ede) ontvangen wij bijdragen voor het jeugdtaandeel in de kosten van Veilig Thuis. Bij de opvang verwachten een mogelijke kostenstijging voor extra inzet op de opvang van kinderen. Daarnaast leidt de invoering van de verbeterde meldcode bij Veilig Thuis en de opvang tot mogelijke kostenstijgingen. Incidenteel is de stijging 2019 naar verwachting nog op te vangen binnen de reserve. Op dit moment worden zowel de budgetvraag als de kostenbesparingsmogelijkheden bezien.

Ede als inclusieve werkgever / Samenwerkbedrijf

De uitwerking Ede als inclusief werkgever betekent dat alle garantiebannen werkzaam bij het SamenWerkBedrijf (SWB) in dienst komen en worden uitgeleend. De huidige capaciteit binnen het SWB moet aangepast worden voor een juiste balans in kosten en kwaliteit. Dat betekent dat er minder capaciteit van andere doelgroepen ingezet kan worden. Het afbouwen moet zorgvuldig gebeuren en vergt tijd. Ingeschat wordt dat daar in 2019 € 0,35 miljoen mee gemoeid is, als nadeel opgenomen in de actualisatie (hoofdstuk 6). Voor latere jaren is dit een risico.

Wat gaat het kosten?

Omschrijving	bedragen x 1.000				
	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Transformatie sociaal domein (hoofdstuk 2)</i>	-	400 N	650 N	650 N	650 N
<i>Beleidsontwikkeling</i>					
Actieplan statushouders	100 N	100 N	-	-	-
Astrant	100 N	50 N	50 N	-	-
Formatie leerplicht	-	100 N	100 N	-	-
Formatie leerplicht - oplossen binnen begroting	-	100 V	100 V	-	-
Totaal	200 N	550 N	700 N	650 N	650 N

3

INDIVIDUELE ONDERSTEUNING

Maatwerkvoorzieningen Wmo, opvang en beschermd wonen, aanvullende inkomensvoorziening, jeugdhulp, leerlingenvervoer | Maatwerkvoorziening
Participatie, inkomen overig, algemene inkomensvoorziening | Werk en participatie
Schuldhulpverlening | Inkomensvoorziening

Wat gaan we doen?

Transformatie sociaal domein

In hoofdstuk 2 is de transformatie van het sociaal domein inhoudelijk besproken. Voor de financiële uitwerking wordt een aantal van de genoemde maatregelen verantwoord via dit programma: versterken toegang en (proces)regie (nr. 1), laagdrempelige ontmoeting in plaats van dagbesteding (nr. 3), extramuralisering beschermd wonen (nr. 5), terugbrengen thuisondersteuning (nr. 6), minder jeugdhulp via huisarts door inzet SOH-er en samenwerking onderwijs (nr. 7), regie op verwijzingen door medisch specialisten (nr. 8), ambulante begeleiding als voorziening in plaats van maatwerk (nr. 9), terugdringen oneigenlijk gebruik (nr. 10), terugbrengen overhead Werkkracht (nr. 11), hervormen regelingen inkomensondersteunende maatregelen (nr. 12), meer aandacht voor betaald werk en participatie bij ondersteuning (nr. 13), efficiënter regelen van vervoer (nr. 16), leerlingenvervoer herzien (nr. 17).

De verdeling is gebaseerd op het financieel zwaartepunt van de maatregelen. Bij de uitvoering kan er sprake zijn van een verschuiving tussen programma 2 en 3. Op basis van nadere uitwerking wordt dit bij de programmabegroting verwerkt.

Volwasseneneducatie

Bij de aanbidding van de formele taaltrajecten 2018 was het budgettaire kader al ontoereikend. Door extra financiële middelen uit het participatiebudget en WMO en door een deel van de kosten toe te rekenen aan 2019 konden wachtlijsten worden voorkomen en was er sprake van budgettair neutrale uitvoering van de activiteiten. Door de aanvullende bekostiging uit de algemene middelen ontstaat ook in de latere jaren geen wachtlijst.

Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg

De Wet Verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz) gaat in op 1 januari 2020. Deze wet regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg in de GGZ. De uitvoering van de wet vindt plaats in een keten met samenwerkingspartners. Een belangrijke verandering is dat verplichte zorg straks ook buiten een GGZ-instelling opgelegd kan worden. Gemeenten krijgen naast de reeds bestaande taak om in crisissituaties te komen tot een verplichte opname ook een nieuwe taak. Zij worden (wettelijk) verantwoordelijk om een toegang te regelen voor de verplichte GGZ. Dat heeft consequenties voor de organisaties.

Een veelheid aan zaken moet hiervoor geregeld, uitgewerkt en begroot worden. Daarnaast moet duidelijk worden hoeveel geld het rijk beschikbaar zal stellen voor de opzet en implementatie van de toegang. Voor nu rekenen we met een budget van twee keer € 0,3 miljoen. Later (bij de programmabegroting) komen we terug met een concrete begroting.

Inkomensondersteunende maatregelen

In 2019 wordt een tekort voorzien van € 0,3 miljoen. Hier liggen meerdere oorzaken aan ten grondslag. De vestiging van extra statushouders in Ede zorgt voor extra kosten voor woninginrichting, eerste huur en waarborg, en deelname aan collectieve zorgverzekering. Verder prognosticeren we, ondanks een verwachte stabilisatie in 2019 ten opzichte van 2018, een tekort op de kosten voor bewindvoering. We zien ook dat de uitgaven op de individuele inkomensvoetstukken zijn toegenomen ten opzichte van het begrote bedrag. Dit vindt zijn oorzaak in landelijk beleid, namelijk het feit dat inwoners langer gebruik moeten maken van de bijstand.

De toename van het tekort in de loop der jaren ligt niet aan de kostenontwikkeling maar aan het wegvallen van dekkingsmiddelen. Successievelijk vallen incidentele budgetten beschikbaar gesteld bij de Programmabegroting 2019-2022 weg, en extra budget vanuit de algemene uitkering uit het gemeentefonds (taakmutaties Schulden en Armoede).

Ten tijde van het opstellen van de perspectiefnota loopt er een onderzoek naar de effecten van alle inkomensondersteunende regelingen en naar mogelijke efficiencylagen die hierin zijn te realiseren.

Tekort leerlingenvervoer

Hogere kosten als gevolg van de laatste aanbesteding (solidariteitsafspraken, keuze voor regiecentrale) en hogere kosten van het versterkte beheerbureau van de Valleihopper leiden er toe dat er zich in 2019 een tekort voordoet. Op korte termijn is weinig bijsturing mogelijk. De verordening biedt daar geen ruimte voor. Voor de langere termijn verwachten we middels ombuigingen, aanpassing van de verordening en de nieuwe aanbesteding in 2020 al een groot deel van het nadeel weggewerkt te hebben.

Tekort vraagafhankelijk vervoer Wmo

Hogere kosten van het beheerbureau van de Valleihopper door onder meer een toegenomen takenpakket en een toename in het aantal vervoersbewegingen hebben er voornamelijk toe geleid dat er zich in 2019 een tekort voordoet. De verwachting is dat de kosten als gevolg van de nieuwe aanbesteding lager uit gaan vallen. Op basis van het aanbestedingsresultaat kan in de tweede helft van het jaar een doorrekening worden gemaakt.

Ontwikkelingen en risico's die niet in een geldvraag zijn opgenomen

Hulpmiddelen

De kosten voor de hulpmiddelen van zowel rolstoelen als vervoer (scootmobielen etc.) zijn in 2018 hoger uitgevallen. We zien de stijging vooral bij de persoonsgebonden budgetten (PGB). De cliënt kiest steeds vaker voor een PGB, terwijl een verstrekking in Zorg in Natura ook passend zou zijn. We steken in om in die gevallen het PGB te gaan weigeren. Niet uitgesloten wordt dat dit mogelijk tot een proefproces gaat leiden. De kostenstijging betreft niet alleen een effect van langer thuis wonen van zowel Wmo- als Wlz- cliënten, maar ook de verstrekking van enkele specifiekere benodigde hulpmiddelen in het duurdere segment. Het is nog onduidelijk wat het effect in 2019 wordt. Wij blijven dit monitoren.

Begeleiding en dagbesteding Wmo

In 2018 is, binnen de jeugdbudgetten, circa € 0,3 miljoen besteed aan ambulante begeleiding van statushouders die na hun 18de verjaardag nog individuele begeleiding nodig hadden. Hiervoor was incidenteel budget beschikbaar. Vanaf 2019 komen deze kosten ten laste van de Wmo. Dekking hiervoor is niet aanwezig.

De kosten bestaan naast maatwerkvoorzieningen tevens uit extra uitvoeringskosten. Op dit moment is nog onvoldoende duidelijk wat de omvang van deze kosten is.

BTW Werkkracht

De kostprijsverhogende btw voor 2019 past nog binnen de budgetten die in 2019 ter beschikking staan. Het fenomeen van de kostprijsverhogende btw heeft een structureel karakter, maar het bedrag dat hiermee gemoeid gaat fluctueert jaarlijks. We verwachten dat we de kostprijsverhogende btw ook de komende jaren binnen de huidige (meerjarige)budgetten kunnen opvangen, maar harde garanties daarvoor zijn niet te geven.

Voedselbank

Het bestuur van de voedselbank Ede heeft de gemeente Ede gevraagd om een financiële bijdrage omdat zij de huidige huisvestingskosten niet meer kan opbrengen. Momenteel vindt bestuurlijk overleg plaats waarbij alternatieve huisvestingslocaties worden onderzocht. Het is nog niet exact duidelijk is hoe de oplossing voor de Voedselbank er uit komt te zien.

Wat gaat het kosten?

Omschrijving	bedragen x 1.000				
	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Transformatie sociaal domein (hoofdstuk 2)</i>					
Maatregelenpakket 2.0	-	1.025 V	3.290 V	5.210 V	5.210 V
Knelpunt effect abonnementstarief	500 N	1.000 N	1.000 N	1.000 N	1.000 N
Knelpunt begeleiding en dagbesteding Wmo	1.000 N	1.000 N	1.000 N	1.000 N	1.000 N
<i>Beleidsontwikkeling</i>					
Volwasseneneducatie	120 N	120 N	-	-	-
Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg	-	300 N	300 N	-	-
<i>Knelpunten</i>					
Inkomensondersteunende maatregelen	270 N	370 N	480 N	480 N	480 N
Tekort leerlingenvervoer	450 N	250 N	-	-	-
Tekort vraagafhankelijk vervoer Wmo	200 N	-	-	-	-
Totaal	2.540 N	2.015 N	510 V	2.730 V	2.730 V

4

ECONOMIE EN MOBILITEIT

Werkgelegenheid, Food, Kennis
Grondexploitatie werken
Verkeersveiligheid, parkeren

Economische ontwikkeling
Uitgifte bedrijfslocaties
Bereikbaarheid en verkeersveiligheid

Wat gaan we doen?

Levendig Centrum verkeer

De gemeente Ede zet haar ruimtelijke, kwalitatieve en verkeerskundige ambities voor het levendig centrum voort door in te blijven zetten op de verbetering van bereikbaarheid, veiligheid en duurzaamheid. In concreto gebeurt dit door wegen en pleinen her in te richten. Resultaat is een toekomstbestendig en duurzaam verkeerssysteem en een aantrekkelijk en groen verblijfsklimaat van de openbare ruimte. De aanvraag is gebaseerd op het einde 2018 vastgestelde document 'Integrale projecten Verkeer en Ruimte Levendig Centrum 2018-2023' dat voortborduurde op het Fietsplan uit 2016 en Beeldkwaliteitsplan Ede Centrum uit 2018. Ten opzichte van de Programmabegroting 2019-2022 zijn de cijfers geactualiseerd en is 2023 aan het overzicht toegevoegd.

Beleidsontwikkeling - vertaling speerpunten in de begroting

Het gaat om de structurele voortzetting van speerpunten die tot dusverre uit het Investeringsfonds Impuls Ede betaald werden. Voor meer toelichting verwijzen wij u kortheidshalve naar hoofdstuk 3 van deze perspectiefnota.

Sluipverkeer Bennekom Oost

Als uitwerking van de motie Sluipverkeer Bennekom is samen met een werkgroep een maatregelpakket samengesteld om de hoeveelheid sluipverkeer en de snelheid door Bennekom-Oost terug te dringen. De bedragen zijn de kapitaallasten van een investering van iets meer dan € 0,2 miljoen.

Living lab regio Foodvalley circulair

Ede heeft ingestemd met deelname aan het project Living Lab Foodvalley Circulair. Het project sluit aan bij de ambities van onze gemeente. Wij hechten grote belang aan de uitwerking van het thema circulair en Samenwerking in regionaal verband. De deelname is bekrachtigd door beschikbaar stellen van geld, onder voorwaarde dat er na één jaar wordt geëvalueerd.

Accountmanagement Economische Zaken dekken uit grondexploitaties

De activiteiten van onze accountmanagers van economische zaken zijn onlosmakelijk verbonden aan de grondexploitaties, denk bijvoorbeeld aan de uitgifte van bedrijfsterreinen. Door de kosten hiervan door te belasten aan grondexploitaties wordt budget vrijgespeeld in de reguliere begroting. Aan de andere kant betekent dit, bij gelijk blijvende omstandigheden, een verlaging van de winstpotentie in de grondexploitaties.

Arbeidsmarktregio (AMR)

In onze regionale samenwerking voelen we dat de Edese inbreng meer dan proportioneel is ten opzichte van onze andere partners. Dit willen we terugbrengen naar meer gelijke verhoudingen. Tevens willen we de inzet van de AMR meer koppelen aan het aantal te bemiddelen werklozen. Meer flexibiliteit waardoor in een periode van hoogconjunctuur de inzet afgebouwd wordt en in een periode van laagconjunctuur bijgezet kan worden.

Wat gaat het kosten?

Omschrijving	bedragen x 1.000				
	2019	2020	2021	2022	2023
<i>In Programmabegroting 2019-2022 onder de streep</i>					
Levendig Centrum Verkeer	-	-	168 N	280 N	346 N
<i>Beleidsontwikkeling - vertaling speerpunten in begroting</i>					
Gezond en duurzaam voedsel voor iedereen	-	-	-	200 N	200 N
Agrifood 2030	-	-	-	200 N	200 N
WFC	-	-	-	400 N	400 N
<i>Knelpunten</i>					
Sluipverkeer Bennekom-oost	-	1 N	12 N	12 N	12 N
Living lab regio Foodvalley circulair	-	32 N	32 N	32 N	-
<i>Oud voor nieuw beleid</i>					
Accountmanagement EZ dekken uit grondexploitatie	-	100 V	100 V	100 V	100 V
Frequentie online ondernemersmagazine van 4 naar 3 keer per	-	10 V	10 V	10 V	10 V
AMR - proportionaliteit inzet Ede t.o.v. de andere partners	-	50 V	50 V	50 V	50 V
AMR - inzet in verhouding met # bemiddelbare werklozen	-	50 V	50 V	50 V	50 V
Totaal	-	177 V	2 N	914 N	948 N

5

RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

Grondexploitatie: wonen, bouwen en wonen | Woningmarkt
Algemene milieuactiviteiten, duurzaamheid, afvalstoffenverwijdering | Duurzaamheid en energie
Ruimtelijke ontwikkeling, omgevingsvergunning, ontwikkeling buitengebied, Recreatie en Toerisme | Ruimtelijke planvorming

Wat gaan we doen?

Beleidsontwikkeling - vertaling speerpunten in de begroting

Het gaat om de structurele voortzetting van speerpunten die tot dusverre uit het Investeringsfonds Impuls Ede betaald werden. Voor meer toelichting verwijzen wij u kortheidshalve naar hoofdstuk 3 van deze perspectiefnota.

Programma-aanpak stikstof (PAS)

Schone lucht is van belang voor de gezondheid en van belang voor het behoud van de natuur. De combinatie van de ontwikkelingen rondom het PAS en de opgave voor de verbetering van de luchtkwaliteit maakt een integrale aanpak voor verbetering van de luchtkwaliteit noodzakelijk. Door de combinatie van diverse wet- en regelgeving en bevoegdheden is een integrale aanpak echter niet vanzelfsprekend. Voor de gemeente Ede is een integrale aanpak van groot belang; we hebben hier immers veel natuur én veel economische activiteiten. Het is dus ook in ons belang om te helpen zoeken naar oplossingen en indien nodig het bouwen van een nieuwe instrumenten of aanpakken waarbij de belangen van natuur en gezondheid en het belang van de voortgang van lokale ruimtelijke plannen op de verschillende niveaus van het Rijk, de provincies en de gemeentes worden meegenomen. Om daarin een wezenlijke bijdrage te kunnen leveren is continuering van inzet noodzakelijk.

Voor verbetering luchtkwaliteit rondom veehouderijen was voor de jaren 2016 tot en met 2018 budget beschikbaar gesteld. Het restant uit 2018 ad € 80.000 is bij de Programmarekening 2018 via de resultaatbestemming overgeheveld naar 2019.

Omgevingsvisie landelijk gebied

In 2018 is gestart met de Omgevingsvisie Landelijk Gebied. Deze vormt samen met de Stadsvisie de voorloper van de Omgevingsvisie Ede. In het buitengebied zijn veel ontwikkelingen gaande, hetgeen uitgebreid in beeld is gebracht binnen het Programma Buitengebied de afgelopen jaren. Het is nu noodzakelijk om strategische doelen te formuleren om het buitengebied en haar kernen vitaal te houden. Daarbij heeft u de ambitie uitgesproken om zoveel als mogelijk te werken in de geest van de Omgevingswet. Het vergt veel omdat de materie abstracter is en tegelijkertijd veelal gevoeliger omdat er keuzes gemaakt moeten worden. Het instrument is nieuw voor alle stakeholders. De ambtelijke begeleiding is daardoor intensiever, ook vanwege het gewenste participatietraject en het experimenteren met methodes om tot een goed product te komen dat voldoende aansluit bij de Omgevingswet. Ondanks reeds beschikbaar gestelde middelen is nog € 0,1 miljoen nodig om het gewenste traject te doorlopen.

Visievorming Noordplein en Zuidplein

In het gebied rondom Station Ede-Wageningen zijn diverse ontwikkelingen in volle gang. Er wordt gewerkt aan de Spoorzone, aan de Kop van de Parkweg, aan het Enka-terrein, aan het WFC en de verkeerskundige maatregelen Parklaan en Emmatunnel. Voor al deze gebieden zijn visievormingstrajecten opgestart of al afgerond. Het Noordplein en een deel van het Zuidplein vallen niet binnen de scope van deze projecten, terwijl deze gebieden wel een directe relatie hebben met de genoemde projecten. Daarnaast komen er vanuit de samenleving ook vragen en initiatieven voor deze gebieden, waar we op dit moment geen antwoord op kunnen geven. Het gebied is in de stadsvisie benoemd als brandpunt met veel kansen om Ede op de kaart te zetten. Het is wenselijk om een visietraject op te starten voor deze gebieden waardoor handvatten beschikbaar komen om initiatieven te toetsen en om ervoor te zorgen dat er een goede aansluiting is met en op de genoemde projecten.

Minder beeldkwaliteitsplannen - werkzaamheden Commissie Ruimtelijke Kwaliteit

Ede werkt traditioneel veel met beeldkwaliteitsplannen. Dit betekent een extra toetsingskader ten opzichte van de minimale wettelijke welstandsverplichtingen. Door hier op een andere manier mee om te gaan moet dit leiden tot een kostenreductie, mede in relatie tot de werkzaamheden van de commissie Ruimtelijke Kwaliteit.

Efficiëncykorting op de OddV

Het reduceren van kosten loopt via twee lijnen. Ten eerste wordt een generieke kritische blik op de begroting OddV als gezond ervaren. Sinds een aantal jaar na oprichting en overgang naar een nieuwe begrotingsopzet is geen sprake geweest van 'efficiëncykortingen'. Ten tweede hebben we mogelijkheid tot beïnvloeding door minder producten af te nemen die niet tot de wettelijke taken OddV behoren, of een lager kwaliteits- en dienstverleningsniveau te accepteren. Het bedrag van € 180.000 is ongeveer 3% van het geld dat Ede betaalt aan OddV.

Grondwaarde(sprong) bij plaatsing van windmolens

Windmolens worden geplaatst op gemeentelijke grond of gronden van derden. Zodra windmolens gebouwd worden, vindt er een substantiële waardesprong plaats van de grond waarop de molens gevestigd worden. Het is een uitdaging om rendement te halen uit die waardesprong.

Bredere uitnutting landschapsfonds

Het landschapsfonds is thans alleen gekoppeld aan functiewisselingen en van toepassing op een beperkt aantal plannen. Meer koppelingen leggen met plannen in het buitengebied leidt tot vrijspelen budget in de reguliere begroting.

Afvalstoffenheffing kostendekkend maken

De invoering van het betalen voor restafval in 2018 heeft bijgedragen aan een flinke afname van de hoeveelheid afval. Door lagere verwerkingskosten kon in 2018 de afvalstoffenheffing met 3% worden verminderd. In 2019 bleef de afvalstoffenheffing gelijk, ondanks een verhoging van de landelijke verbrandingsbelasting en verlaging van de bijdrage in de verwerking van PMD verpakkingen. De compensabele btw mag voor 100% worden toegerekend. Bij het product afval heeft de raad besloten deze btw slechts deels toe te rekenen, waarmee het product afval voor enkel 87% kostendekkend was. Met deze perspectiefnota verhogen we de kostendekkendheid naar 90%. Tevens wordt onderzocht of de kosten van reiniging openbare ruimte (met name zwerfafval) in voldoende mate worden toegerekend aan het product afval.

Milieu-educatie onderbrengen in speerpunt biodiversiteit

Het budget voor milieu-educatie blijft bestaan. Het wordt alleen niet langer betaald uit een aparte begrotingspost uit de algemene middelen maar betaald uit budgetten die beschikbaar zijn gesteld voor biodiversiteit.

Meer gemaakte uren ten behoeve van bestemmingsplannen laten betalen

In het proces 'wijzigen bestemmingsplannen' maakt Ede relatief veel uren aan het begin van het proces. Als vervolgens een initiatiefnemer een voorgenomen plan niet doorzet, dan kost dit ons relatief veel geld in de vorm van uren arbeidsinzet. We zijn bezig om ons proces zodanig in te richten. Onze capaciteit willen we zodanig in gaan zetten, dat onze ureninzet leidt tot meer declarabele uren bij de aanvragers.

Ontwikkelingen en risico's die niet in een geldvraag zijn opgenomen

Tunnel nabij spoorwegovergang Kerkweg

Het college heeft, op verzoek van uw gemeenteraad, een quick scan uitgevoerd naar een variantenstudie voor een tunnel nabij de spoorwegovergang Kerkweg. Doel van een tunnel is het borgen van een goede wijk-wijk (auto)verbinding voor de ontsluiting en bereikbaarheid van de wijken ten noorden en zuiden van het spoor. De uitkomst van de quick scan is in mei toegestuurd aan de gemeenteraad. Per variant is de noodzakelijke investering en de jaarlijkse kapitaallast opgenomen. De investering van een eventuele tunnel liggen in de bandbreedte van € 8 tot € 14 miljoen. De jaarlijkse kosten behorende bij de verschillende opties liggen tussen de € 413.000 en € 723.000.

Besluitvorming over de realisatie van een tunnel hangt samen met andere projecten in de Spoorzone Ede. Voldoende duidelijkheid over de planning van de werkzaamheden en het benodigde krediet voor de nieuwe aanbesteding voor de OV-knoop, is belangrijk om tot goede besluitvorming te komen over een tunnel nabij de Kerkweg. Deze duidelijkheid is er naar verwachting medio 2020.

Digitale Stelsel Omgevingswet

Landelijk is afgesproken is dat de VNG het beheer van het Digitale Stelsel Omgevingswet gaat uitvoeren. De gemeenten leveren hiervoor financiële bijdragen aan de VNG. Het is onderdeel van het verplichte deel van de Omgevingswet. In de budgetten voor de Implementatie van de Omgevingswet is hier rekening mee gehouden vanaf 1 januari 2021 (invoering wet). Rijk en VNG hebben de invoeringsdatum van het beheer een jaar naar voren gehaald. De exacte kosten voor 2020 zijn nog niet helder, er is geen reservering voor gedaan.

Heraanbesteding Spoorzone

Half oktober 2018 bleek dat de aanbieder van de gegadigde aannemer voor het grootste (spoorse) contract binnen het project Spoorzone Ede ruim boven het vastgestelde plafondbedrag lag. Hierdoor was de aanbieder ongeldig en diende de aanbestedingsprocedure te worden afgebroken. Vervolgens is onderzocht wat de mogelijke opties zijn voor het vervolg. Begin januari 2019 heeft het Bestuurlijk Overleg Spoorzone Ede als vervolgkoers besloten tot de optie 'Opnieuw aanbesteden met een gewijzigde opdracht'.

De uitwerking leidt tot de constatering dat de verdragingskosten zich tussen de € 11 en € 17 miljoen bewegen en dat aan besparingsopties tot circa € 6 - 6,5 miljoen is te realiseren. Op grond van de samenwerkingsovereenkomst leidt dit tot een aanvullende gemeentelijk bijdrage tussen de € 1,5 en € 3,3 miljoen.

Sanering asbestdaken

Ede werkt in de regio samen met gemeenten en OddV aan een versnelling van dit saneringsproces conform de in 2018 opgestelde routekaart. Met besluitvorming door de Eerste Kamer op 4 juni 2019 is een nieuwe situatie ontstaan. Hij heeft het wetsvoorstel om asbestdaken per 2028 te verbieden verworpen.

Wat gaat het kosten?

bedragen x 1.000					
Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Beleidsontwikkeling - vertaling speerpunten in begroting</i>					
Landelijk gebied als proeftuin	-	-	-	200 N	200 N
Ede Energieneutraal 2050	-	-	500 N	500 N	500 N
Behoud, herstel en ontwikkeling biodiversiteit	-	-	-	400 N	400 N
<i>Beleidsontwikkeling - overig</i>					
Programma-aanpak stikstof	80 N	60 N	40 N	-	-
Programma-aanpak stikstof - dekking	80 V	-	-	-	-
Programma-aanpak stikstof - oplossen binnen begroting	-	60 V	40 V	-	-
Omgevingsvisie landelijk gebied	70 N	30 N	-	-	-
Omgevingsvisie landelijk gebied - oplossen binnen begroting	70 V	30 V	-	-	-
Visievorming noordplein en zuidplein	20 N	10 N	-	-	-
Visievorming noordplein en zuidplein - oplossen in begroting	20 V	10 V	-	-	-
<i>Oud voor nieuw beleid</i>					
Minder beeldkwaliteitsplannen i.r.t. commissie Ruimtelijke	-	35 V	35 V	35 V	35 V
Efficiencykorting op OddV	-	-	180 V	180 V	180 V
Grondwaarde(sprong) bij plaatsing van windmolens	-	-	-	70 V	70 V
Bredere uitnutting landschapsfonds	-	50 V	50 V	50 V	50 V
Afvalstoffenheffing kostendekkend maken	-	400 V	400 V	400 V	400 V
Milieu-educatie onderbrengen in speerpunt biodiversiteit	-	35 V	35 V	35 V	35 V
Meer gemaakte uren ten behoeve van best. plannen laten betalen	-	-	80 V	100 V	100 V
Totaal	-	520 V	280 V	230 N	230 N

6

VEILIGHEID

Brandweer, veiligheid, overige beschermingsmaatregelen, toezicht | Veiligheid en toezicht

Wat gaan we doen?

Kuiperplein - evenementenfunctie

Begin 2017 is het besluit genomen om de Heideweek-evenementen niet meer op het Marktpllein, maar op het Kuiperplein te organiseren. Voor de jaren 2017 en 2018 is een gewenningsperiode (pilot) afgesproken. Voor deze periode kreeg het plein gedeeltelijk een herinrichting om het plein geschikt en veilig te maken voor evenementen. Het Kuiperplein is per januari 2019 in het nieuwe bestemmingsplan onherroepelijk bestemd als locatie waar (grootschalige) evenementen kunnen plaatsvinden. Met dit budget regelen we onder meer het aanbrengen van tijdelijke belijning voor de parkeerzone en zebrapaden, de geluidmetingen en aftimmeren parkeerautomaat, het slepen van auto's, het reinigen van het terrein na afloop van de festiviteiten en alle communicatie met omgeving.

Uitvoeringsbudget veiligheid

Op het gebied van veiligheid worden we geconfronteerd met kostenontwikkelingen die redelijkerwijze niet langer binnen bestaande budgetten zijn op te vangen:

- Het opzetten en onderhouden van een netwerk met de diverse Edese geloofsgemeenschappen.
- Gemeenten draaien op voor de testkosten en tijdelijke huisvesting voor agressieve honden.
- We hebben behoefte aan specifieke juridische kennis voor onder andere voogdijzaken.
- Verstrekking van subsidies aan buurtwachten om veiligheid in de wijken te stimuleren.
- Specifieke ICT ondersteuning op het gebied van ondermijning.

Vuurwerkshow en vuurwerkbrillen

Ter beperking van overlast zijn vuurwerkvrije zones ingevoerd. In combinatie met een vuurwerkshow kan de overlast nog meer beperkt worden. Jaarlijks worden als onderdeel van voorlichting over vuurwerk op scholen vuurwerkbrillen ter beschikking gesteld aan kinderen van groep 8 van het basisonderwijs.

Formatie evenementencoördinator

Veel programma's in het bestuursakkoord benoemen evenementen als een promotiemiddel. Zowel bij externe partijen als intern bestaat behoefte aan een aanspreekpunt en coördinatie op het evenementenproces.

Brandweer - veiligheidsregio - RIEC

Vanaf 2020 wil VGGM een collegiale intensieve samenwerking 'Veilige en Gezonde leefomgeving' hebben, bemenst door adviseurs vanuit leefomgeving van Brandweer en Publieke Gezondheid (GGD en GHOR). Zij adviseren vanuit hun specifieke deskundigheid gemeenten over de inrichting van de leefomgeving en ondersteunen bij de invoering van de Omgevingswet. Kosten € 25.000.

Het algemeen bestuur van de VGGM heeft besloten tot intensivering van de bevolkingszorg. Concreet komt deze verandering neer op het ten dele onderbrengen van deze gemeentelijke taken bij VGGM. Per 2020 worden de activiteiten gefinancierd met een inwonersbijdrage. Kosten € 75.000.

Zowel het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) als het Veiligheidsnetwerk Oost Nederland verhogen de inwonersbijdrage. Het RIEC verbindt informatie, expertise en krachten van verschillende overheidsdiensten. Daarnaast stimuleert en ondersteunt het RIEC de publiek- private samenwerking bij aanpak van Ondernijning. Het Veiligheidsnetwerk Oost Nederland stimuleert de samenwerking tussen de 78 gemeenten in Oost Nederland. Kosten € 20.000.

Portofoons C2000

Door de Nationale Politie is een landelijke richtlijn verbindingsmiddelen opgesteld. Dit houdt in dat de werkelijke kosten van de portofoons doorgezet worden naar de gebruiker. De portofoons en het C2000 netwerk zijn essentieel voor het uitvoeren van de werkzaamheden van de handhavers. Deze middelen maken direct contact tussen de handhavers, de meldkamer en de politie mogelijk.

Veiligheidshuis: evenrediger kostenverdeling

Ede draagt € 1,80 bij per inwoner, overige gemeenten € 0,60. Meer harmoniseren van de tarieven leidt tot een kostenbesparing voor Ede.

Laat eigenaren betalen voor keuring agressieve honden

Deze post heeft een relatie met de hierboven genoemde post uitvoeringsbudget veiligheid. Aan de ene kant meer kosten, aan de andere kant proberen deze kosten te verhalen.

Optimalisatie gebruik en kosten commandobunker

Het onderbrengen van het crisiscentrum in bestaande huisvesting in de Doelen leidt tot een kostenbesparing.

Wat gaat het kosten?

Omschrijving	bedragen x 1.000				
	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Beleidsontwikkeling - overig</i>					
Kuiperplein - evenementenfunctie	35 N	35 N	40 N	40 N	40 N
Uitvoeringsbudget veiligheid	-	50 N	50 N	50 N	50 N
Vuurwerkshow en vuurwerkbrillen	-	25 N	25 N	25 N	25 N
Formatie evenementencoördinator	-	120 N	120 N	120 N	120 N
Formatie evenementencoördinator - oplossen in begroting	-	120 V	120 V	120 V	120 V
<i>Knelpunten</i>					
Brandweer - veiligheidsregio - RIEC	-	120 N	120 N	120 N	120 N
Portofoons C2000	38 N	38 N	38 N	38 N	38 N
<i>Oud voor nieuw beleid</i>					
Veiligheidshuis: Evenrediger kostenverdeling	-	-	110 V	110 V	110 V
Laat eigenaren betalen voor keuring agressieve honden	-	3 V	3 V	3 V	3 V
Optimalisatie gebruik en kosten commandobunker	-	8 V	8 V	8 V	8 V
Totaal	73 N	257 N	152 N	152 N	152 N

Wat gaan we doen?

Klimaatadaptatie

Het klimaat verandert; perioden van extreme neerslag en grote droogte wisselen elkaar steeds sneller af. Om overlast en schade te voorkomen treffen wij maatregelen in de openbare ruimte in stedelijk en landelijk gebied en ook bij woningen en bedrijven. Klimaatadaptatie is een dusdanige aard dat we dit zien als een van de speerpunten. In hoofdstuk 3 leest over het investeringsfonds en het vervolg er van, inbedding van speerpunten in de reguliere begroting en bijbehorende budgetten. Vandaar dat deze post hier is terug geraamd.

Circulaire economie

We gaan aan de slag om te komen tot een circulaire economie door onder meer onderzoek naar vraag en aanbod en het opdoen van ervaring (pilots).

Regie op de ondergrond

In de toekomst heeft Ede behoorlijk wat ambities die raakvlakken hebben met de ondergrond, denk hierbij aan de gevolgen van de energietransitie -meer elektra minder gas-, verkabeling van hoogspanningsleidingen, gescheiden rioolstelsels, intensieve datanetwerken, warmtenet, etc. We bereiden een regiedocument voor waarin we ons handelingsperspectief bepalen.

Hondenbeleid

Het hondenbeleid van de gemeente wordt herijkt. Bij de herijking van het hondenbeleid worden de regels voor opruimplicht hondenpoep en agressieve honden aangepast in de APV. Daarnaast zal gekeken worden welke maatregelen en middelen ingezet moeten worden om de overlast van hondenpoep tegen te gaan. Tevens wordt gekeken naar de samenstelling van de uit de hondenbelasting gedekte kosten.

Formatie-uitbreiding rioolbeheer

Ontwikkelingen als het toenemen van het aantal nieuwe woningen en andere panden die aangesloten moeten worden op het rioolstelsel en het afhandelen van het aantal meldingen van wateroverlast vragen om extra inzet. Dekking van deze kosten wordt gevonden in de Voorziening Riolerings.

Dekking formatie omzetten onderhoud

In 2017 is bij de uitwerking van het organisatiedeel van de Perspectiefnota 2018-2021 besloten om formatie binnen de afdeling Programmering incidenteel in te vullen met dekking vanuit de onderhoudsbudgetten (exploitatiebegroting). Wij stellen voor dit te continueren. Het gaat daarbij in totaliteit om 3,5 formatieplaatsen.

Snippergroen

De gemeente Ede voert snippergroenwerkzaamheden uit. Het gaat hierbij om de aanpak van illegaal in gebruik genomen gronden door burgers en/of ondernemers. Door het legaliseren van dit gebruik middels verkoop, verhuur, bruikleen, terugname of verjaring wordt het niet gelegaliseerde grondgebruik teruggedrongen. We willen deze werkzaamheden op een professionele wijze uitvoeren en borgen in de organisatie. Tegenover de extra kosten staan inkomsten uit verkoop en verhuur.

Werken in de wijk (wijkposten)

We beschikken over wijkposten waar de professionals van het wijkteam en sociaal team elkaar kunnen ontmoeten en tussen afspraken door kunnen landen. Onder meer door een veranderende huisvestingsbehoefte van het sociaal team en enkele urgente arbo- en veiligheidsvraagstukken is het programma van eisen voor de wijkposten aan verandering toe. Dit leidt mogelijk tot benodigde investeringen op enkele locaties en wellicht zelfs tot de noodzaak te verhuizen

Japanse Duizendknoop

Voor de bestrijding van de Japanse Duizendknoop hebben we in de Programmabegroting 2019-2022 extra middelen uitgetrokken tot een totaal van € 870.000, waarvan u 50% terug ziet in de programma tabel. De provincie Gelderland ziet eveneens de noodzaak om te investeren in de bestrijding. Wij verwachten een provinciale bijdrage van de andere 50%.

Areaaluitbreiding

Jaarlijks komt er in de begroting € 95.000 beschikbaar voor het beheer van uitbreidingen van ons areaal. Met het tempo en de omvang waarmee ruimtelijke projecten tot stand zijn gekomen in de afgelopen jaren, is dit budget niet meer toereikend. Voorbeeld: Kernhem B, Veldhuizen, Het Nieuwe Landgoed, Levendig Centrum, Kazerne terreinen, Spoorzone, ontwikkelprojecten rondom de Spoorzone, Enka, Park Reehorst, Parklaan en Kennis-as, bedrijventerreinen, ontwikkelingen in Lunteren en Wekerom en de planateliërs.

Vooruitkijkend zien we een piek in de periode 2019-2022 met de realisatie van grote delen van het spoorzone gebied, kazerne terreinen en Parklaan.

Differentiëren - schoon, heel en veilig

De kosten voor onderhoud in de buitenruimte kunnen omlaag door te besluiten om het onderhoudsniveau naar beneden bij te stellen. Verder kan tussen gebieden in onderhoudsniveau gedifferentieerd worden. Bij het maken van de inschatting is een effect onderkend dat deze maatregel kan hebben op activiteiten die het Samenwerkbedrijf in opdracht van ons uitvoert in het kader van participatie.

Ruim voorafgaand aan de begrotingsbehandeling in november 2019 krijgt uw raad in een voorstel de effecten gepresenteerd van de voorgestelde beleidsmaatregel. Het is aan de gemeenteraad om op dat moment aan te geven wat wenselijk is aan differentiatie van het onderhoud en beheer van de openbare ruimte, waarmee de raad op dat moment ook definitief besluit over de daarbij behorende budgetten. Het bedrag genoemd in deze perspectiefnota is dus indicatief.

Handhaving schades openbare ruimte

Wij willen strikter toe gaan zien op het verhalen van schades aan onze eigendommen in de openbare ruimte.

Reclame in de openbare ruimte

Op termijn zien wij mogelijkheden om de inkomsten uit reclame uitingen in de openbare ruimte te vergroten.

Ontwikkelingen en risico's die niet in een geldvraag zijn opgenomen

Beheer- en beleidsplan kunstwerken

U wordt in 2019 het beheer- en beleidsplan kunstwerken aangeboden, waarin u twee scenario's worden voorgelegd. Door het vaststellen van het beleidsplan ontstaat een kader voor de aanleg en het beheer van de kunstwerken. Aan keuzes zijn financiële consequenties verbonden.

Beheer openbare verlichting

In 2019 wordt het beleidsplan openbare verlichting aangeboden, hierin worden vier scenario's voorgelegd. Door het vaststellen van het beleidsplan ontstaat een kader voor de aanleg en het beheer van de openbare verlichting. Daarnaast ontstaat inzicht in hoeverre we ambities gaan bereiken ten aanzien van de doelen die gesteld zijn in het SER energieakkoord. Aan keuzes zijn er financiële consequenties verbonden.

Wat gaat het kosten?

	bedragen x 1.000				
Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
<i>In Programmabegroting 2019-2022 onder de streep</i>					
Klimaatadaptatie	225 N	225 N	225 N	125 N	125 N
Klimaatadaptatie - voortschrijdend inzicht	225 V	225 V	225 V	125 V	125 V
Circulaire economie	50 N	50 N	-	-	-
Regie op de ondergrond	50 N	-	-	-	-
Hondenbeleid	-	120 N	120 N	120 N	120 N
<i>Beleidsontwikkeling - overig</i>					
Formatie uitbreiding rioolbeheer	-	91 N	91 N	91 N	91 N
Formatie uitbreiding rioolbeheer - dekking	-	91 V	91 V	91 V	91 V
Dekking formatie omzetten onderhoud --> algemene middelen	-	339 N	339 N	339 N	339 N
Dekking formatie omzetten onderhoud --> algemene middelen	-	339 V	339 V	339 V	339 V
Snippergroen	-	96 N	96 N	96 N	96 N
Snippergroen - dekking	-	53 V	53 V	53 V	53 V
Werken in de wijk (wijkposten)	30 N	-	-	-	-
Japanse Duizendknoop - bijdrage provincie	105 V	140 V	140 V	100 V	-
<i>Knelpunten</i>					
Areaal uitbreiding openbare ruimte 2017-2018	218 N	218 N	218 N	218 N	218 N
Areaal uitbreiding openbare ruimte 2019-2022	105 N	210 N	315 N	315 N	315 N
<i>Oud voor nieuw beleid</i>					
Differentiëren onderhoud - schoon heel en veilig	-	500 V	500 V	500 V	500 V
Handhaving schades openbare ruimte	-	100 V	100 V	100 V	100 V
Reclame in de openbare ruimte	-	-	75 V	75 V	75 V
Totaal	348 N	99 V	119 V	79 V	21 N

8

BESTUUR EN ORGANISATIE

Bestuursorganen, bestuursondersteuning, bestuurlijke samenwerking	Bestuur
Burgerzaken, verkiezingen, geo- en vastgoedinformatie	Dienstverlening
Kostenplaatsen, algemene middelen, deelnemingen, beleggingen en financieringen	Algemene middelen
Belastingen en heffingen	Belastingen en heffingen
Vastgoed	Vastgoed

Wat gaan we doen?

Evenementen met een landelijke uitstraling

In het bestuursakkoord hebben wij de ambitie uitgesproken om naast de Airborne een, jaarlijks/tweejaarlijks, evenement te organiseren met landelijke uitstraling.

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

In het bestuursakkoord is een ambitie opgenomen om 90% van het gemeentelijk vastgoed te verduurzamen en minimaal op energielabel A te krijgen. Er is reeds krediet verstrekt door de raad om de duurzaamheid te verbeteren, waarmee voor 86% van het gemeentelijk vastgoed label A kan worden gerealiseerd. Om de aanvullende 4% te realiseren moeten aanvullende investeringen gedaan worden.

Beleidsontwikkeling - vertaling speerpunten in de begroting

Het Investeringsfonds Impuls Ede is eindig. Met de huidige inzichten en voorstellen wordt een bedrag van € 16.000 uit de gelijknamige reserve niet besteed. Het bedrag valt terug aan de algemene middelen. Voor meer toelichting verwijzen wij u korthedshalve naar hoofdstuk 3 van deze perspectiefnota.

Corporate strategy

Corporate Strategy geeft een juist gekozen kleuring aan beleid dat momenteel ontwikkeld wordt, zoals Strategie Ede 2030, Grondbeleid en Omgevingsvisie.

Opleiden en ontwikkeling - Groei

Het ontwikkelcentrum Groei is gericht op de ontwikkeling van medewerkers, inzet van opleidingen en trainingen, en loopbaancoaching. De activiteiten sluiten naadloos aan bij thema's als een lerende organisatie, 'iedereen doet mee' en het bevorderen van (interne) mobiliteit. Het budget is nodig om deze activiteiten te kunnen continueren.

Opleidingsbudget naar 1,6% van de loonsom

Ede durft te innoveren en initiatieven uit de samenleving worden gestimuleerd. De complexiteit aan veranderingen in het maatschappelijk krachtenveld en de ambities hebben consequenties voor de ambtelijke organisatie. Om de medewerkers te blijven ontwikkelen is het voorstel om het opleidingsbudget van 1,2% te laten stijgen naar 1,6%.

Aanpak adresfraude

Door extra in te zetten op de aanpak van adresfraude dragen we bij aan meerdere beleidsdoelstellingen. We verhogen de veiligheid van de eigen medewerkers, de inwoners van Ede en de samenleving in het algemeen. De huisbezoeken in dit kader ondersteunen ook het opsporen van onregelmatigheden, of fraude op andere beleidsterreinen. Hierbij valt te denken aan het intrekken of terugvorderen van onrechtmatig verkregen uitkeringen of toeslagen.

Formatie public affairs

Voor de voortgezette en nieuwe ambities van het bestuur, de deelname aan bestuurlijke netwerken, de inzet op lobbydossiers (zoals vliegveld Lelystad en financiën sociaal domein) en de inzet op het realiseren van derde geldstromen in de vorm van subsidies en co-financiering voor de Edese ambities is voor 2018 en 2019 tijdelijk formatie voor public affairs toegekend. We stellen voor deze structureel voort te zetten. Vanaf 2021 moet de dekking van deze uitgaven gevonden worden binnen de formatie.

Formatie GEO

Om de continuïteit van dienstverlening in de keten en wettelijke taken te kunnen borgen is extra formatie nodig, waarvan de dekking van de uitgaven gevonden moet worden binnen de formatie.

Datagedreven sturing

Ontwikkelingen brengen en dwingen (wetgeving) ons tot meer digitalisering, informatisering en automatisering. Het geeft invulling aan een moderne overheidsorganisatie waarin wij op een veilige, betrouwbare en voorspelbare wijze onze dienstverlening kunnen blijven behartigen. Om slim gebruik te kunnen maken van informatie zijn voorzieningen nodig om meer overzicht, inzicht en vooruitzicht te kunnen bieden in het informatie-, applicatie en ICT-technische landschap. Ontwikkelingen helpen ons ook om zaken sneller, effectiever en met meer kwaliteit te kunnen uitvoeren.

Doorontwikkeling zaakgericht werken

In de eerste tranche van het programma digitaal zaakgericht werken is een centraal zaaksysteem geïmplementeerd. Om de doorontwikkeling te faciliteren zijn in deze tweede tranche aanvullende middelen nodig. We geven zo verder invulling aan de opgave om inwoners en bedrijven in staat te stellen om digitaal zaken te doen met de gemeente Ede. We doen dit door meer processen te koppelen aan het centrale zaaksysteem. Dit moet uiteindelijk leiden tot een situatie waarbij een inwoner of ondernemer inzicht krijgt in al zijn lopende zaken met de gemeente Ede.

Formatie dossiervorming archief

Voor het verwerken van papieren archieven naar aanleiding van de later ingezette gemeente brede digitalisering (implementatie nieuw DMS/Zaaksysteem), is de inzet van een drietal dossiervormers langer noodzakelijk dan verwacht. Voor de jaren 2020 tot en met 2021 is hiervoor de bestaande 2,6 fte nodig, om te voorkomen dat er geen verantwoorde en transparante archivering kan plaatsvinden.

Renovatie kiosken Markt

De gemeente Ede is eigenaar van twee kiosken op het (vernieuwde) marktplein. Na ruim 15 jaar zijn de kiosken op een aantal punten verouderd, verrommeld, technisch onvolkomen en niet meer functioneel. De gemeente moet vanuit haar plicht van goed eigenaarschap de kiosken renoveren in een omvang die niet is voorzien in het reguliere onderhoudsbudget.

Terugnemen brandweerkazerne Harskamp

Bij de regionalisering van de brandweer in 2014 is de afspraak gemaakt dat kazernes in principe in eigendom van de gemeenten blijven. De kazerne Harskamp vormde een uitzondering op de regel om een BTW afrekening

te voorkomen. Nu deze zogenaamde herzieningstermijn voor de BTW is afgelopen neemt de gemeente de kazerne op budgettair neutrale voorwaarden weer over van VGGM.

Woonwagens

De gemeente Ede heeft sinds ongeveer 15 jaar een aantal standplaatsen en vijf woonwagens binnen haar grenzen in eigendom en verhuurd aan de bewoners. Bij een van de woonwagens is vastgesteld dat de huidige staat van onderhoud niet meer te verbeteren is het uitvoeren van onderhoud, waardoor het vervangen van de woonwagens een betere optie is.

Bijstellen huuropbrengst 't Riet

MFA 't Riet is een multifunctionele accommodatie in de wijk de Rietkampen. In de gebouwexploitatie wordt gerekend met een huuropbrengst die niet reëel is. De huidige kostprijsdekkende methodiek of marktconforme verhuur leidt tot lagere huuropbrengsten. Na het vertrek van de kinderopvang en het buurthuis hebben we 't Riet tijdelijk kunnen verhuren aan COG, waardoor de derving van inkomsten beperkt is gebleven in 2017.

Tegemoetkoming tekort OR

Binnen de gemeentelijk organisatie is de Ondernemingsraad een belangrijk orgaan. De leden van Ondernemingsraad vervullen deze rol grotendeels tijdens werktijd en zijn daarmee minder productief. Met een tegemoetkoming van de inzet voor de OR willen we het effect op afdelingen verzachten.

Rechtspositie raadsleden

Met de intreding van het integrale rechtspositiebesluit voor politieke ambtsdragers per 1 januari 2019 is er ruimte voor aanvulling van de rechtspositie van raadsleden. De voorziening voor raadsleden bij ziekte, zwangerschap en functionele beperking wordt in 2020 opgenomen in de rechtspositieregeling voor raads- en commissieleden.

Publiekszaken

Bij de totstandkoming van het functie- en formatieplan van de nieuwe afdeling Publiekszaken, voorheen afdelingen KCC en Burgerzaken, blijkt een structureel tekort van € 220.000. Dit is gelijk aan de nog openstaande ombuiging vanuit mEdemaken uit 2015 die niet is gerealiseerd. Het aantal klantcontacten is niet afgenomen. Dit komt onder andere door bevolkingsgroei, verhoging complexiteit en onvoldoende effect van de digitalisering.

Avondopenstelling gedurende zomermaanden aanpassen

De gemeentelijke gebouwen kennen in de zomermaanden een avondopenstelling tot 22:00 uur. Eerder sluiten per avond levert een kostenbesparing op.

Minder avondopenstellingen

De gemeentelijke gebouwen zijn vier dagen per week open. De gepresenteerde kostenbesparing betreft één avondsluiting.

Inkrimpen topstructuur

De omvang van de directie is verkleind van zeven naar vier leden. Naast deze besparing op loonkosten staan onder andere meer uitgaven voor een directiesecretaris en maatregelen om de toename van de werklast bij de afdelingsmanagers te verzachten.

Heffing toeristenbelasting bij huisvesting arbeidsmigranten

Gemeente Ede heft toeristenbelasting voor het aanbieden van verblijf, ongeacht de hoogte van de vergoeding die de aanbieder vraagt. In deze categorie belastingplichtigen vallen ook de huisvesters van arbeidsmigranten, waarvan het vast staat dat deze niet volledig in beeld zijn. Vooral de arbeidsmigranten die bij bedrijven

gehuisvest zijn, zijn niet in beeld. Voorgesteld wordt om alle arbeidsmigranten in Ede in kaart te brengen en de huisvesters aan te slaan voor toeristenbelasting.

Wat gaat het kosten?

Omschrijving	bedragen x 1.000				
	2019	2020	2021	2022	2023
<i>In Programmabegroting 2019-2022 onder de streep</i>					
Evenementen - evenement met landelijke uitstraling	-	-	200 N	100 N	200 N
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	20 N	20 N	20 N	20 N	20 N
<i>Beleidsontwikkeling - vertaling speerpunten in begroting</i>					
Vrijval restant bestemmingsreserve investeringsfonds	-	-	-	16 V	-
<i>Beleidsontwikkeling - overig</i>					
Corporate strategy	60 N	-	-	-	-
Opleiden en ontwikkelen - Groei	120 N	120 N	120 N	120 N	120 N
Opleidingsbudget naar 1,6% van de loonsom	-	140 N	140 N	140 N	140 N
Aanpak adresfraude	52 N	90 N	90 N	90 N	90 N
Formatie public affairs	-	124 N	124 N	124 N	124 N
Formatie public affairs - aanwezigheid dekking	-	17 V	17 V	17 V	17 V
Formatie public affairs - oplossen in formatie	-	-	107 V	107 V	107 V
Formatie GEO	212 N	212 N	212 N	212 N	212 N
Formatie GEO - dekking	164 V	114 V	114 V	114 V	114 V
Formatie GEO - oplossen in formatie	48 V	98 V	98 V	98 V	98 V
Datagedreven sturing	250 N	182 N	117 N	117 N	117 N
Datagedreven sturing - oplossen in formatie	250 V	182 V	117 V	117 V	117 V
<i>Knelpunten</i>					
Doorontwikkeling zaakgericht werken	200 N	250 N	50 N	50 N	50 N
Formatie dossiervorming archief	-	127 N	127 N	-	-
Renovatie kiosken markt	-	10 N	10 N	10 N	10 N
Terugnemen brandweerkazerne Harskamp	-	13 V	13 V	13 V	13 V
Terugnemen brandweerkazerne Harskamp	-	13 N	13 N	13 N	13 N
Woonwagen	-	40 N	4 N	4 N	4 N
Bijstellen huuropbrengst 't Riet	65 N	65 N	65 N	65 N	65 N
Tegemoetkoming tekort OR	80 N	80 N	50 N	50 N	50 N
Rechtspositie raadsleden	-	77N	77N	77 N	77 N
Publiekszaken	-	220 N	220 N	220 N	220 N
<i>Oud voor nieuw beleid</i>					
Avondenstelling gedurende zomermaanden aanpassen	-	8 V	8 V	8 V	8 V
Minder avondenstellingen	-	11 V	11 V	11 V	11 V
Inkrimpen topstructuur	-	50 V	100 V	100 V	100 V
Heffing toeristenbelasting bij huisvesting arbeidsmigranten	-	185 V	185 V	185 V	185 V
Totaal	597 N	1.092 N	869 N	626 N	742 N

5. Financiën

5.1 Financiële beschouwing

Totaalbeeld

In onderstaande tabel komt het geldelijke gevolg van de sporen uit de vorige hoofdstukken samen in één totaal financieel beeld. We volstaan in dit hoofdstuk met een technische toelichting. De inhoudelijke toelichting is beschreven in de andere hoofdstukken. Per onderwerp uit de tabel ziet u de verwijzing naar het betreffende hoofdstuk. De meicirculaire van het Gemeentefonds is in de cijfers verwerkt.

In dit hoofdstuk komen we verder terug op het amendement 'Reserves' dat u bij de Programmarekening 2018 heeft aangenomen. Hierin vraagt u het college een voorstel te doen over de vulling van de nieuw ingestelde reserve sociaal domein.

Financiële doorkijk		bedragen x € 1.000				
Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	
<i>Financiële ruimte</i>						
Vertrekpunt (h.5)	139 N	70 N	70 N	70 N	465 V	
Actualisatie (h.6)	1.176 V	794 V	254 V	304 V	984 N	
Beschikbare ruimte reservering Bestuursakkoord (h.5)	-	1.500 V	1.425 V	325 V	325 V	
Oud-voor-nieuw beleid (h.4)	-	1.595 V	2.120 V	2.260 V	2.260 V	
Transformatie sociaal domein - maatregelenpakket 2.0 (h.2)	1.500 N	1.375 N	640 V	2.560 V	2.560 V	
Algemene uitkering - voorschot 'sociaal domein' (h.5)	2.600 V	1.800 V	1.800 V	-	-	
Algemene uitkering - doorrekening meicirculaire	870 N	72 V	1.528 N	2.600 N	1.700 N	
te besteden	1.267 V	4.316 V	4.641 V	2.779 V	2.926 V	
<i>Voorstellen</i>						
Voorstellen onder de streep in begroting 2019-2022 (h.4)	120 N	243 N	664 N	676 N	842 N	
Knelpunten (h.4)	1.626 N	2.091 N	2.024 N	2.019 N	2.021 N	
Beleidsontwikkeling - speerpunten in de begroting (h.3)	-	-	500 N	1.884 N	1.900 N	
Beleidsontwikkelingen - overig (h.4)	512 N	1.115 N	749 N	582 N	727 N	
bestedingsvoorstellen	2.258 N	3.449 N	3.937 N	5.161 N	5.490 N	
saldo perspectiefnota	991 N	867 V	704 V	2.382 N	2.564 N	

Bijzonder is het tekort waarmee 2023 afsluit. In de beleidsontwikkelingen die volgen uit de inbedding van het Investeringsfonds in de reguliere begroting zit een incidenteel bedrag van € 0,4 miljoen. Het structurele tekort komt daarmee op € 2,1 miljoen. We spreken onze verwachting uit dat het Rijk de toegezegde extra bijdragen in de kosten jeugdzorg voor de jaren 2019 tot en met 2021 op zijn minst continueert. Het leidt tot de unieke situatie waarbij het Rijk de provinciale toezichthouder min of meer opdraagt om in te stemmen met deze onevenwichtigheid.

In de stand van de algemene reserve is rekening gehouden met een eenmalige storting van € 4,9 miljoen als gevolg van het eerder genoemde amendement. Mede hierdoor blijft de algemene reserve eind 2023 boven de bodem van € 10 miljoen.

Algemene reserve	bedragen x € 1.000				
Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Stand 1 januari	16.519	17.147	16.195	17.888	15.780
Doorwerking besluitvorming oude jaren	-3.292	-1.819	989	274	
Amendement Programmarekening 2018	4.911				
Saldo Perspectiefnota 2020-2023	-991	867	704	-2.382	-2.564
Saldo per 31 december	17.147	16.195	17.888	15.780	13.216
Norm	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Afwijking van bodem	7.147	6.195	7.888	5.780	3.216

U moet het verloop van de algemene reserve samen met het verloop van de exploitatiebegroting lezen in het licht van:

- ontwikkelingen die wij op de gemeente af zien komen maar die nog niet redelijkerwijze zijn te vertalen in geld;
- onzekerheden en risico's in het verloop van de kosten van het sociaal domein en mogelijke compensatie vanuit het Rijk.

Toelichting op vertrekpunt van de begroting

	bedragen x € 1.000				
Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Vertrekpunt</i>					
Saldo Programmabegroting 2019-2022	2.084 N	2.920 N	766 V	2 V	-
Verrekening met de algemene reserve	2.084 V	2.920 V	766 N	2 N	-
Toevoeging nieuwe jaarschijf aan de begroting	-	-	-	-	535 V
Raadsbesluit duurzaamheidsleningen	70 N	70 N	70 N	70 N	70 N
Raadsbesluit subsidie sporthal Langekampweg	69 N	-	-	-	-
Totaal	139 N	70 N	70 N	70 N	465 V

De perspectiefnota is het moment dat een jaarschijf wordt toegevoegd aan de bestaande begroting. De begroting van jaarschijf 2022 wordt gekopieerd naar 2023, onder correctie van incidentele budgetten. Onderstaande budgetten zijn eindig in 2022 en komen niet meer terug in 2023. Zo ontstaat het voordeel in de tabel van € 535.000 in 2023.

- OV Knoop Spoorzone € 175.000
- Erfgoedbeleid € 87.000
- Operatie Steenbreek € 71.000
- Japanse Duizendknoop € 200.000

Verder heeft u met de twee raadsbesluiten bewust een voorschot genomen op de nieuwe begroting, wegens het ontbreken van budgetten in de lopende begroting.

Toelichting op beschikbare ruimte uit reservering Bestuursakkoord

In de Programmabegroting 2019-2022 (p. 17) hebben we in programma 8 een reservering opgenomen met de omschrijving: 'Nog niet alle ambities zijn op dit moment te kwantificeren. Om dit toch voortvarend op te kunnen pakken hebben wij vanaf 2020 een reservering opgenomen. Vanzelfsprekend leggen wij de uiteindelijke voorstellen aan u voor.' In de nu voorliggende perspectiefnota zetten wij deze reservering in.

Algemene uitkering

De meicirculaire van het gemeentefonds is doorgerekend. Dit leidt per saldo tot een neerwaartse bijstelling van eerdere ramingen in onze begrotingsdocumenten volgens onderstaande tabel.

Algemene uitkering

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Voorschot sociaal domein	2.600 V	1.800 V	1.800 V		
Accres	750 N	1.050 N	2.750 N	3.900 N	2.160 V
Af: opschalingskorting					760 N
Af: reservering loon- en prijsontwikkeling	200 N	500 V	600 V	800 V	1.700 N
Af: reservering l/p/volume sociaal domein		500 V	500 V	500 V	1.400 N
Bij: geld voor taakmutaties	6.103 V	3.725 V	2.841 V	2.564 V	2.327 V
Af: reservering geld voor uitvoering van de taakmutaties	6.023 N	3.603 N	2.719 N	2.564 N	2.327 N
Totaal	1.730 V	1.872 V	272 V	2.600 N	1.700 N

Voorschot sociaal domein

In ons Bestuursakkoord hebben we afgesproken om de (gedecentraliseerde) zorg binnen de beschikbaar gestelde middelen uit te voeren. In zowel de laatste programmabegroting als in deze perspectiefnota leggen wij voorstellen aan u voor om de opgelopen tekorten terug te dringen. Aangezien we de zorg voorop stellen, verwachten we dat dit niet eerder dan 2022 gerealiseerd wordt. De ontvangen tegemoetkoming van het Rijk is vooral nog incidenteel voor de jaren 2019 tot en met 2021. In deze jaren is de bijdrage vanuit de algemene middelen aanzienlijk groter dan de ontvangen extra rijks gelden. De ontvangen rijksmiddelen zien we daarmee als (gedeeltelijke) compensatie van eerder toegevoegde algemene middelen.

Accres

Onder invloed van een vertraging in de rijksuitgaven en neerwaartse bijstelling van de indexering daalt de uitkering uit het gemeentefonds. Slechts ten dele kan dit worden opgevangen binnen onze reserveringen voor indexering.

Bij het aantreden van het huidige kabinet is een ambitieus Regeerakkoord opgesteld. De koppeling van het gemeentefonds aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven ('trap-op-trap-af') leidde tot een omvangrijke toename van het accres. We zien inmiddels echter dat deze groei grotendeels is verdampt. Tegelijkertijd constateren we dat het kabinet volhardend is om voor tegenvallers en financiering van nieuwe taken te verwijzen naar dit accres uit het verleden. Dit blijft een punt van zorg.

In bijlage 4 vindt u een meer gedetailleerde uitwerking van deze tabel inclusief specificatie en toelichting op de taakmutaties.

5.2 Investerings

Actualisatie investeringsplan uit Programmabegroting 2019-2022

Het investeringsprogramma legt in de vorm van kapitaallasten langdurig beslag op de beschikbare middelen. De meerjareninvesteringsraming wordt periodiek geactualiseerd. In onderstaande tabel leest u het volume van de voorgenomen investeringen, waarbij het meerjarendeel indicatief is. In bijlage 3 zijn de investeringen en de ontwikkelingen toegelicht.

Voorgenomen investeringen		bedragen x € 1,0 miljoen			
Omschrijving	Programma-begroting 2020	Investerings 2020	Investerings 2021	Investerings 2022	Investerings 2023
Grondzaken	37,3	35,5	31,8	17,4	11,5
Spoorzone	22,5	13,4	22,5	22,8	13,6
Parklaan	16,8	9,2	22,8	3,3	0,8
Riolering	7,6	7,6	7,3	7,7	7,1
Huisvestingsvoorzieningen onderwijs	5,0	10,6	2,6	-	-
Accommodaties	0,8	1,0	4,0	-	-
Openbare ruimte, verkeersveiligheid, overig	9,5	8,3	6,0	7,0	9,6
Totaal	99,5	85,6	97,0	58,2	42,6

In november vorig jaar werd bij de Programmabegroting 2019-2022 voor 2020 uitgegaan van een volume van € 100 miljoen. Op basis van voortschrijdend inzicht komen we tot een volume van € 86 miljoen. De aanpassing van de raming voor de Spoorzone hangt samen met de fasering van het project in de tijd. Het investeringsvolume is ongewijzigd, de doorlooptijd van het project is met ongeveer 1,5 jaar opgeschoven ten opzichte van de verwachting bij de Programmabegroting 2019-2022.

Door het lang uitblijven van besluitvorming over het bestemmingsplan door de Raad van State is vertraging opgetreden in de planning zoals verwacht ten tijde van besluitvorming over het kredietbesluit Parklaan. Nu besluitvorming hierover rond is, ligt in de huidige verwachting het zwaartepunt van de uitvoer in 2020 en 2021.

5.3. Reserves

Reserve Sociaal Domein - Amendement bij Programmarekening 2018

Bij de vaststelling van de Programmarekening 2018 heeft u een amendement aangenomen om bij de perspectiefnota een nieuwe reserve sociaal domein in te stellen, bedoeld voor het opvangen van de tekorten binnen dit domein. U heeft daarbij ons college tevens gevraagd in deze perspectiefnota een voorstel te doen tot vulling van deze reserve.

Centraal staan de 20 maatregelen die we nemen (H2) om de transformatie in het sociaal domein te kunnen realiseren waarbij behoud van kwaliteit van zorg en dienstverlening voorop staat. Hierbij werken we intensief samen met zorgaanbieders en andere maatschappelijke partners. We sturen onverminderd op de realisatie van de maatregelen. We monitoren op de voortgang hiervan en op de risico's en/of bij grote afwijkingen komen we terug bij uw raad.

Bij de decentralisatie sociaal domein in 2015 hebben we besloten de bodem van de algemene reserve te verhogen van € 6 miljoen naar € 10 miljoen. De uitgangspunten waarop het bedrag gebaseerd is, is mede gezien de huidige tekorten en risico's, toe aan herijking. Wij stellen voor om dit, samen met de raadswerkgroep Programmabegroting, uit te werken. In de Programmabegroting 2020-2023 komen we met een voorstel, waarin we de kaderstelling rond alle reserves betrekken.

Bestemmingsreserve Grondbedrijf - Amendement bij Programmarekening 2018

Bovengenoemd amendement heeft tevens als effect dat de voorgestelde storting in de Bestemmingsreserve Grondbedrijf niet is gedaan. Na de eerder beloofde verwerking van de effecten van het WFC, zie hoofdstuk 6 Actualisatie, is deze reserve nagenoeg uitgeput. En ontbreekt dus een buffer voor tegenvallers.

In tegenstelling tot een reserve sociaal domein is het hebben van een (risico)reserve voor grondzaken gegrond op zowel de door u vastgestelde notitie Risicomanagement en weerstandsvermogen als de notitie Reserves en voorzieningen. Daarnaast wordt van ons verlangd dat we een consistente gedragslijn volgen in naleving van de regels. Wij stellen voor ook de bestemmingsreserve Grondbedrijf bij de hierboven genoemde uitwerking met de raads werkgroep Programmabegroting te betrekken.

Reserves Arbeidsmarkt Regio Foodvalley

Binnen de Arbeidsmarkt Regio Foodvalley werken gemeenten, sociale partners en uitvoeringsorganisaties als UWV en onderwijsinstellingen samen om het arbeidsmarktbeleid vorm te geven. Aankomende jaren ligt de focus op doorontwikkeling van het Werkgeversservicepunt (WSP) en de Strategische Arbeidsmarkttafel (STAM). Gemeente Ede heeft binnen de arbeidsmarktregio een rol als centrumgemeente. Hierdoor lopen diverse subsidiestromen en regionale gelden via gemeente Ede. In het verleden zijn hiervoor twee reserves ingesteld. We stellen een versimpeling voor. Dit bereiken we door u voor te stellen beide reserves op te heffen en tegelijkertijd één nieuwe reserve in te stellen. In bijlage 2A Overzicht Reserves treft u de specificaties die bij deze reserve horen.

5.4. Formatie

In deze perspectiefnota is gekozen voor een terughoudende lijn rond het toekennen van formatie. Van alle voorstellen is alleen bij knelpunten en wettelijke verplichtingen formatie toegekend. Voor de uitvoering van nieuwe taken moet formatie gevonden worden binnen de huidige formatie (zie ook blz. 11). In de Programmarekening 2018 is een daling van inhuur zichtbaar. Van € 15,1 miljoen in 2017 naar € 13,5 miljoen in 2018. De eerste prognose in 2019 laat zien dat deze dalende trend zich voortzet.

De voorstellen leiden tot structurele formatie-uitbreiding van 8,6 fte. Het betreft formatie rond onder andere knelpunten riool, onderhoud en snippergroen en nieuwe wettelijke taak rond aanpak adresfraude. Daarnaast is er 3,9 fte in de categorie 'Voorstellen voor beleidsontwikkelingen - oplossen binnen de formatie', waarvoor dekking moet worden gevonden binnen de huidige formatie. Voorbeeld hiervan zijn datagedreven sturing, public affairs en evenementencoördinatie.

Ook zijn voorstellen opgenomen met tijdelijke formatie effecten, totaal 6,6 fte. Dit is nodig om activiteiten en doelen binnen het Investeringsfonds te faciliteren zoals transitie buitengebied, gezonde voeding en versterken kenniscluster Foodvalley, en de wettelijk plicht rond dossiervorming archief. Daarnaast is er 2,6 fte in de categorie 'Voorstellen voor beleidsontwikkelingen - oplossen binnen de formatie', waarvoor dekking moet worden gevonden binnen de huidige formatie. Voorbeeld hiervan zijn leerplicht en omgevingsvisie landelijk gebied.

6. Actualisatie

Totaalbeeld

De Actualisatie is de bestuurlijke tussenrapportage over de eerste maanden van het jaar. Terugkerende elementen zijn de effecten van de toevoeging van een nieuwe jaarschijf, belastingen en kapitaallasten.

Het nadeel van € 1,5 miljoen in 2019 is grotendeels aan twee grote posten toe te schrijven. Ten eerste is er een nadeel van € 2,7 miljoen in de grondexploitatie van het WFC. Ten tweede is er een in de eerste jaren een substantieel voordeel (€ 1,6 miljoen in 2019) als gevolg van fasering van projecten. Latere oplevering dan geraamd levert een voordeel op door vrijvallende kapitaallasten. Uiteindelijk sluit de actualisatie met een nadeel van € 1 miljoen. Qua omvang springen de toevoegingen van budgetten voor onder meer WFC, Fietsplan en het nadeel leges omgevingsvergunningen in het oog.

Zoals gebruikelijk wordt het tekort op de grondexploitatie verrekend met de Bestemmingsreserve Grondbedrijf. Voor 2019 resteert dan een voordeel op de algemene middelen van € 1,2 miljoen dat verrekend wordt met de algemene reserve. In het financieel beeld in hoofdstuk 5 is meerjarig rekening gehouden met het resultaat.

Actualisatie		bedragen x € 1.000				
Progr.	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
1	OZB schoolgebouwen	96 N	96 N	96 N	96 N	96 N
2/3	Ede als inclusieve werkgever/Samenwerkbedrijf	350 N				
2/3	Logeerszorg	80 N				
2/3	Logeerszorg	80 V				
4	WFC - world food experience					385 N
4	WFC - dotatie aan voorziening negatieve plannen	2.700 N				
4	Fietsenstalling Station Ede-Wageningen		85 V	85 V	85 V	
4	Nieuwe jaarschijf: verkeerskrediet 2022					22 N
4	Nieuwe jaarschijf: fietsplan 2022					328 N
4	Nieuwe jaarschijf: vervanging VRI's					12 N
5	Leges omgevingsvergunningen	400 N	400 N	400 N	400 N	400 N
6	VGGM	130 V				15 N
6/7	Dierenasiel	328 V				
6/7	Dierenasiel	328 N				
5/7	Actualisering kostentoerekening aan afval en riool	175 V	175 V	175 V	175 V	175 V
7	Nieuwe jaarschijf: bomenbeleidsplan					33 N
7	Nieuwe jaarschijf: bomenbeleidsplan					32 V
7	Nieuwe jaarschijf: areaal					95 N
7	Nieuwe jaarschijf: vervanging openb. ruimte (10					165 N
8	Toeristenbelasting	75 V	75 V	75 V	75 V	75 V
8	OZB - areaaluitbreiding en minder leegstand	675 V	675 V	675 V	675 V	675 V
8	OZB - lagere alg. uitkering voor areaal en leegstand	580 N	580 N	580 N	580 N	580 N
8	OZB - waardeontwikkeling	255 V				
8	Lagere opbrengst precariobelasting	150 N	150 N	150 N		
8	Lagere storting in Investeringsfonds	150 V	150 V	150 V		
8	Precariobelasting inzake Vitens	1.800 N	1.800 N	1.800 N		
7	Geen opbrengst precario Vitens in voorziening	1.800 V	1.800 V	1.800 V		
7	Geen onttrekking aan voorziening voor compensatie	6.394 N	1.800 N	1.800 N		
7	Geen compensatie via rioolheffing	6.394 V	1.800 V	1.800 V		
8	Verkiezingen	213 N				
8	Vrijval kapitaallasten	1.565 V	785 V	245 V	295 V	115 V

8	Dividend BNG	75 V	75 V	75 V	75 V	75 V
8	Omzetting M2 Basisregistratie Adressen Gebouwen	50 N				
8	Energielasten gemeentelijke gebouwen	85 N				
	Totaal	1.524 N	794 V	254 V	304 V	984 N

Toelichting programma 1

OZB Schoolgebouwen

€ 96.000 N

De gemeente is verantwoordelijk voor de vergoeding van de OZB die scholen opgelegd krijgen. Het afgelopen jaar hebben wij met de schoolbesturen afgesproken dat wij intern de aanslag verrekenen tussen de begroting voor onderwijshuisvesting en de afdeling belastingen. De uitgavenbudgetten in onze begroting hebben we niet gecompenseerd voor prijsontwikkeling terwijl de belastingen wel jaarlijks geïndexeerd worden. Vanaf de aankomende begroting lopen deze budgetten wel mee met de indexering.

Toelichting programma 2/3

Ede inclusieve werkgever/SamenWerkBedrijf (SWB)

€ 350.000 N

De uitwerking Ede als inclusief werkgever betekent dat alle garantiebanen werkzaam bij het SWB in dienst komen en worden uitgeleend. De huidige capaciteit binnen het SWB moet aangepast worden voor een juiste balans in kosten en kwaliteit. Dat betekent dat er minder capaciteit van andere doelgroepen ingezet kan worden. Het afbouwen moet zorgvuldig gebeuren en vergt tijd.

Logeerszorg

neutraal

Vanuit het ministerie van VWS worden in het kader van het Programma Langer Thuis middelen beschikbaar voor een pilot Logeerszorg ouderen, waarmee passende vormen van logeer(/respijt)zorg verder ontwikkeld kunnen worden. Met de pilot willen partijen een impuls geven aan de samenwerking over de verschillende domeinen heen (Wmo, Zvw, Wlz) om zo in de hele keten een vraaggericht aanbod van passende respijtzorg/logeerszorg voor ouderen te ontwikkelen. We doen dit in samenwerking met zorgverzekeraar Menzis, zorgkantoor Menzis en Vilente (één van de door de gemeente Ede gecontracteerde zorgaanbieders van respijtzorg).

Met daarbij nieuwe en innovatieve oplossingen. De pilot sluit aan bij de door ons vastgestelde leidende principes voor het sociaal domein. Met name het principe 'Informeel ondersteuning is duurzaam'. Deze pilot geeft ons de ruimte om verder te kunnen investeren in een sterke sociale basis.

Toelichting programma 4

WFC - world food experience

€ 385.000 N

WFC - dotatie aan voorziening negatieve plannen

€ 2.700.000 N

In het besluitvormingsproces rond de World Food Center Experience dat begin 2019 heeft plaatsgevonden, is stilgestaan bij de actuele verwachting van het resultaat op de grondexploitatie WFC. Dit resultaat staat onder druk als gevolg van enerzijds autonome ontwikkelingen in het plan en anderzijds als gevolg van nieuwe afspraken met WFCD. Om deze resultaten op te kunnen vangen is destijds voorgesteld om:

- De doorbelasting van de bovenwijkse infrastructurele werken Veluwe Poort per woonequivalent in de grondexploitaties Kazerneterreinen en WFC naar beneden bij te stellen en in lijn te brengen met de bijdragen uit andere gebieden, zoals Enka en SOMA.
- Budget te ramen voor de wegvallende dekking van de kapitaallasten van € 7 miljoen (= € 385.000) voor de infrastructurele werken vanaf 2023, zie hieronder.

Uw gemeenteraad heeft destijds bij dat besluit onder meer de volgende vervolgstappen beschreven:

- Het sluiten van een gewijzigde samenwerkingsovereenkomst met de ontwikkelende partij (WFCD);
- Het sluiten van een overeenkomst waarin de financieringsafspraken tussen partijen voor de WFC Experience worden vastgelegd;
- Het oprichten van de stichting WFC Experience, nadat de gemeenteraad en Provinciale Staten in de gelegenheid zijn gesteld om wensen en bedenkingen te uitten over de concept-statuten.

Inmiddels zijn deze vervolgstappen gezet en hebben wij u separaat een voorstel aangeboden ter verdere besluitvorming. De financiële effecten van deze nadere uitwerking zijn in essentie als volgt. De grondexploitatie Maurits Zuid WFC verslechtert van € 10,5 miljoen nadelig naar € 19,7 miljoen nadelig. De Voorziening Negatieve Plannen dient hiervoor een toevoeging te krijgen van € 9,2 miljoen om weer op het vereiste niveau te komen. Om deze reden hebben wij bij de vaststelling van het afsprakenkader besloten om de toerekening van een deel van de kosten van de Parklaan aan de grondexploitaties WFC en de Kazernes met € 7 miljoen te verlagen. Dat wil zeggen dat er vanuit de Parklaan minder kosten worden doorbelast naar de plannen. Hierdoor neemt het tekort af en kan de voorziening Negatieve Plannen dalen. Om de Parklaan wel te kunnen uitvoeren moet een deel van het al vastgestelde krediet worden geactiveerd. In deze perspectiefnota zijn voor de kapitaallasten van dit krediet van € 7 miljoen structurele middelen gereserveerd (€ 385.000).

Deze verlaging van de toerekening vanuit de Parklaan zorgt voor resultaatsverbetering in de grondexploitaties van de Kazernes en WFC. De resultaatsverbetering komt contant gemaakt uit op een verlaging van € 6,5 miljoen. Het restant van het tekort van de verslechtering ad € 2,7 miljoen komt ten laste komen van de Bestemmingsreserve Grondbedrijf. De resultaten worden uiteindelijk in het MPG 2020 bij de jaarrekening 2019 verwerkt. In deze actualisering hebben wij het extra in de Voorziening Negatieve plannen te storten bedrag ad € 2,7 miljoen als last verwerkt.

Fietsenstalling station Ede-Wageningen € 85.000 V

De nieuwbouw van station Ede-Wageningen heeft vertraging opgelopen, doordat de aanbesteding eind 2018 niet tot een passende inschrijving heeft geleid. De verwachting is dat de bewaakte fietsenstalling in 2023 in gebruik wordt genomen. De Edese bijdrage in het exploitatietekort van de fietsenstalling kan in de jaren 2020 t/m 2022 vrij vallen.

Verkeerskrediet 2022 € 22.000 N

De afgelopen jaren heeft u jaarlijks € 0,4 miljoen beschikbaar gesteld ten behoeve van mobiliteitsprojecten voor verschillende modaliteiten. Deze projecten zijn van belang voor een goede bereikbaarheid en dragen bij aan een verhoging van de verkeersveiligheid en een verbetering van de leefbaarheid. Voorgesteld wordt om voor het jaar 2022 eveneens een krediet van € 0,4 miljoen beschikbaar te stellen. De kapitaallasten hiervan bedragen vanaf 2023 € 22.000.

Fietsplan 2022 € 328.000 N

Bij de Programmabegroting 2019-2022 heeft u middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de 2e tranche van het fietsplan. Voor de jaarschijf 2023 worden nu de kapitaallasten opgenomen.

Vervanging verkeersregelinstallaties (VRI's) € 12.000 N

Om de vervanging van vri's binnen de gemeente te borgen is bij de Perspectiefnota 2018-2021 besloten jaarlijks een krediet beschikbaar te stellen (€ 145.000 jaarlijks met de eerste drie jaar een verhoging om achterstand in te halen). De kapitaallasten voor de (nieuwe) jaarschijf 2023 worden nu opgenomen.

Toelichting programma 5

Leges omgevingsvergunningen

€ 400.000 N

Het verloop van de legesinkomsten is grillig en kent grote fluctuaties. Dit is reeds toegelicht en aangekondigd in het memo 'Relatie Edese begroting en kosten Omgevingsdienst de Vallei'. Gelet op de analyse en ervaring uit 2018 is het niet opportuun te verwachten dat de begrote legesinkomsten in 2019 en volgende jaren realistisch is. Aan de kostenkant wordt onderzocht of met name de kosten voor kleine bouwvergunningen gereduceerd kunnen worden. Dit zal deels via een pilot snelserviceformule plaatsvinden. Onderzocht kan worden of aan de inkomstenkant meer opbrengsten gerealiseerd kunnen worden, maar dit is afhankelijk van de kostendekkendheid die integraal wordt beoordeeld. Deze afweging wordt meegenomen in de actualisatie van de legesverordening 2020. De begrote legesinkomsten worden naar beneden bijgesteld.

Krediet ruiter-/men netwerk

Een onderdeel van het vastgestelde uitvoeringsprogramma Recreatie & Toerisme is het aanleggen van een Ruiter/Men netwerk. De kosten zijn geraamd op € 100.000. De dekking van deze kosten komt voor 50% uit een cofinancieringsbijdrage van het Route Bureau Veluwe en voor de overige 50% uit de reeds beschikbare middelen voor Recreatie & Toerisme. Vanwege boekhoudkundige regels (BBV) zijn wij genoodzaakt deze paden te activeren.

Afval

€ 101.000 V

De kostentoerekening aan de afvalstoffenheffing is geactualiseerd.

Toelichting programma 6

VGGM - afrekening jaarrekening 208

€ 130.000 V

VGGM - bijstelling groei aantal inwoners

€ 15.000 N

De jaarrekening 2018 van de VGGM sluit met een positief saldo van € 1,4 miljoen. Dit voordeel wordt, na diverse reserveringen, verdeeld over de deelnemende gemeenten. Voor Ede betekent dit een meevaller van € 130.000. De inwonersbijdrage van de VGGM is voor de nieuwe jaarschijf aangepast op de groei van het aantal inwoners.

Dierenasiel De Hof van Ede

neutraal

In 2017 heeft het dierenasiel De Hof van Ede (valt onder de verantwoordelijkheid van de Dierenbescherming) een eenmalige subsidie gekregen om het achterstallig onderhoud van haar gebouw weg te werken. Deze subsidie is samen met de gemeente Renkum (€ 22.000) en Wageningen (€ 26.000) verstrekt op basis van een meerjarenonderhoudsplan. Gedurende 2018 heeft de Dierenbescherming het voortschrijdend inzicht gehad dat renovatie onvoldoende bijdraagt aan de huidige maatstaven van dierenwelzijn en -opvang. De Dierenbescherming zet nu in op nieuwbouw dat wordt begroot op circa € 2,5 miljoen. Voor de haalbaarheid van de nieuwbouw is het essentieel om de eerder genoemd subsidie van totaal € 328.000, maar ook niet meer, toe te kennen. De verstrekte subsidie wordt teruggevorderd en na vaststelling van deze perspectiefnota opnieuw, aangepast, ter beschikking gesteld. In het najaar informeren wij u verder over de voortgang van het proces inclusief de op te stellen randvoorwaarden voor de subsidie.

Toelichting programma 7

Bomenbeleidsplan € 1.000 N

Bij de Perspectiefnota 2016-2019 heeft u de middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het Bomenbeleidsplan. Hierbij is gekozen voor het scenario met het accent op structuren. De benodigde omvormingskosten bedragen € 6 miljoen, wat uiteindelijk tot een structurele besparing van ruim € 3 ton moet leiden. Deze omvorming wordt gerealiseerd in een periode van 10 jaar. Voor de jaarschijf 2023 worden nu zowel de kapitaallasten als de besparing opgenomen.

Areaal (nieuwe jaarschijf) € 95.000 N

De jaarlijkse groei van de gemeente Ede leidt op een aantal beleidsterreinen tot autonome lastenstijgingen. Op basis van eerdere besluitvorming wordt hiermee ook voor 2023 voor beheer openbare ruimte rekening gehouden.

Vervanging openbare ruimte (10 jaar) € 165.000 N

Bij de Perspectiefnota 2016-2019 heeft u ingaande 2016 voor een periode van 10 jaar een jaarlijks krediet van € 3 miljoen beschikbaar gesteld voor de toename van investeringen in de vervanging openbare ruimte. De kapitaallasten voor de (nieuwe) jaarschijf 2023 worden nu opgenomen.

Riolering € 74.000 V

De kostentoerekening aan de rioolheffing is geactualiseerd.

Precariobelasting € -

Er is geen grondslag om een aanslag precario aan Vitens op te leggen. De opbrengst precariobelasting wordt naar beneden bijgesteld. De dotatie aan de voorziening vervalt zodoende. Omdat de aanslagen niet meer opgelegd worden, hoeft er ook geen compensatie via de rioolheffing plaats te vinden. Per saldo zijn deze mutaties neutraal.

Toelichting programma 8

Toeristenbelasting € 75.000 V

We verwachten dat het aantal toeristische overnachtingen in Ede op het hogere niveau van 2018 en 2019 blijft.

OZB - areaaluitbreiding en minder leegstand € 95.000 V

Door onder andere areaaluitbreiding en minder leegstand stijgt de opbrengst van de OZB met € 675.000. De toegenomen waarde vertaalt zich in een nadelig effect van € 580.000 in de algemene uitkering.

OZB - waardeontwikkeling € 255.000 V

De werkelijke waardeontwikkeling van de woningen en niet-woningen in de gemeente Ede is hoger dan bij het opstellen van de tarieven ingeschat werd. Dit leidt tot een incidenteel voordeel in 2019. In 2020 corrigeren we de tarieven voor dit effect.

Precariobelasting en storting investeringsfonds € -

We verwachten dat de aanslag precariobelasting aan Liander circa € 150.000 lager zal zijn dan geraamd. Het areaal kabelaars op grondgebied van Ede is vorig jaar afgenomen. Dit leidt tot een lagere opbrengst precariobelasting. Het gevolg is een lagere storting in de reserve Investeringsfonds Impuls Ede.

Verkiezingen € 213.000 N

Het nadeel op het product verkiezingen komt tot stand doordat er dit jaar drie verkiezingen zijn georganiseerd terwijl onze begroting is gebaseerd op één verkiezing per jaar.

Vrijval kapitaallasten

€ 115.000 V

Afsluiting en fasering van investeringen leidt tot vrijval en/of verschuiving van kapitaallasten. Uitstel leidt met name in de eerste jaren tot een forse vrijval. Het betreft onder meer onderwijshuisvesting, sport, Veluwe Poort, het fietsplan en wegen.

Dividend BNG

€ 75.000 V

Het resultaat van de Bank Nederlandse Gemeenten blijft zich positief ontwikkelen. Wij stellen voor om het extra dividend van € 75.000 structureel op te nemen in het financieel meerjarenbeeld.

Burgerzaken - Legesinkomsten

PM

Vanaf maart 2014 is de geldigheidstermijn van reisdocumenten verlengd van 5 naar 10 jaar. Als gevolg hiervan gaan de legesinkomsten van de reisdocumenten in de periode 2019-2023 aanzienlijk omlaag. Deze teruggang is een schatting op basis van landelijke rekenmodellen, het komende jaar gaan we het werkelijke effect ervaren.

Basisregistratie adressen gebouwen: omzetting m³ naar m²

€ 50.000 N

Vanaf 1 januari 2022 is het verplicht om bij de waardering van woningen in het kader van de Wet WOZ gebruik te maken van de gebruiksoppervlakte van het object. Om dit mogelijk te maken zetten we in de registratie de inhoud van woningen om naar de gebruiksoppervlakte. Naast de reguliere woningen moeten we ook de niet-woningen met een woongedeelte, de recreatie- en bedrijfswoningen omzetten.

Huisvesting en Services - energielasten

€ 85.000 N

In 2018 was het mandaat van het vastklikken van de tarieven belegd bij een overkoepelende partij die het doel had om voor meerdere gemeente energie in te kopen wat zou moeten leiden tot schaalvoordelen. Dit had als gevolg dat de tarieven laat in het jaar zijn vastgeklikt. In combinatie met de prijsstijging die de huidige energiemarkt kent, vallen de kosten voor energie in 2019 hoger uit. Een prijsstijging had niet voorkomen kunnen worden en wordt vooral veroorzaakt door marktwerking. Doordat dit een specialistische markt betreft en toekomstige stijgingen te minimaliseren is er een energiecoördinator aangesteld.

7. Bijlagen

Bijlage 1A - Overzicht meerjarenperspectief

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Vertrekpunt Perspectiefnota 2020-2023</i>					
Saldo Programmabegroting 2019-2022	2.084 N	2.920 N	766 V	2 V	-
Verrekening met de algemene reserve	2.084 V	2.920 V	766 N	2 N	-
Toevoeging nieuwe jaarschijf:					
OV Knoop Spoorzone	-	-	-	-	175 V
Erfgoedbeleid	-	-	-	-	87 V
Operatie Steenbreek	-	-	-	-	71 V
Japanse Duizendknoop	-	-	-	-	200 V
Afronding	-	-	-	-	2 V
Raadsbesluit duurzaamheidsleningen	70 N	70 N	70 N	70 N	70 N
Raadsbesluit subsidie sporthal Langekampweg	69 N	-	-	-	-
Totaal	139 N	70 N	70 N	70 N	465 V

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
<i>Actualisatie</i>					
Progr. 1 - OZB schoolgebouwen	96 N	96 N	96 N	96 N	96 N
Progr. 2/3 - Ede als inclusieve werkgever/Samenwerkbedrijf	350 N				
Progr. 2/3 - Logeerszorg	80 N				
Progr. 2/3 - Logeerszorg	80 V				
Progr. 4 - WFC - world food experience					385 N
Progr. 4 - WFC - dotatie aan voorziening negatieve plannen*	2.700 N				
Progr. 4 - Fietsenstalling Station Ede-Wageningen		85 V	85 V	85 V	
Progr. 4 - Nieuwe jaarschijf: verkeerskrediet 2022					22 N
Progr. 4 - Nieuwe jaarschijf: fietsplan 2022					328 N
Progr. 4 - Nieuwe jaarschijf: vervanging VRI's					12 N
Progr. 5 - Leges omgevingsvergunningen	400 N	400 N	400 N	400 N	400 N
Progr. 6 - VGGM	130 V				15 N
Progr. 6/7 - Dierenasiel	328 V				
Progr. 6/7 - Dierenasiel	328 N				
Progr. 5/7 - Actualisering kostentoerekening aan afval en riool	175 V	175 V	175 V	175 V	175 V
Progr. 7 - Nieuwe jaarschijf: bomenbeleidsplan					33 N
Progr. 7 - Nieuwe jaarschijf: bomenbeleidsplan					32 V
Progr. 7 - Nieuwe jaarschijf: areaal					95 N
Progr. 7 - Nieuwe jaarschijf: vervanging openb. ruimte (10 jaar)					165 N
Progr. 8 - Toeristenbelasting	75 V	75 V	75 V	75 V	75 V
Progr. 8 - OZB - areaaluitbreiding en minder leegstand	675 V	675 V	675 V	675 V	675 V
Progr. 8 - OZB - lagere alg. uitkering voor areaal en leegstand	580 N	580 N	580 N	580 N	580 N
Progr. 8 - OZB - waardeontwikkeling	255 V				
Progr. 8 - Lagere opbrengst precariobelasting	150 N	150 N	150 N		
Progr. 8 - Lagere storting in Investeringsfonds	150 V	150 V	150 V		
Progr. 8 - Precariobelasting inzake Vitens	1.800 N	1.800 N	1.800 N		

Progr. 7 - Geen opbrengst precario Vitens in voorziening	1.800 V	1.800 V	1.800 V		
Progr. 7 - Geen onttrekking aan voorziening voor compensatie	6.394 N	1.800 N	1.800 N		
Progr. 7 - Geen compensatie via rioolheffing	6.394 V	1.800 V	1.800 V		
Progr. 8 - Verkiezingen	213 N				
Progr. 8 - Vrijval kapitaallasten	1.565 V	785 V	245 V	295 V	115 V
Progr. 8 - Dividend BNG	75 V	75 V	75 V	75 V	75 V
Progr. 8 - Omzetting M2 Basisregistratie Adressen Gebouwen	50 N				
Progr. 8 - Energielasten gemeentelijke gebouwen	85 N				
Totaal	1.524 N	794 V	254 V	304 V	984 N

*Dit resultaat wordt afgewikkeld via de Bestemmingsreserve Grondbedrijf. Het overige resultaat van € 1.176.000 wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Inzet stelpost reservering Bestuursakkoord PB 2019-2022	-	1.500 V	1.425 V	325 V	325 V
Totaal	-	1.500 V	1.425 V	325 V	325 V

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Algemene uitkering - voorschot sociaal domein (h. 5)	2.600 V	1.800 V	1.800 V	-	-
Algemene uitkering - doorrekening meicirculaire (h. 5)	870 N	72 V	1.528 N	2.600 N	1.700 N
Totaal	1.730 V	1.872 V	272 V	2.600 N	1.700 N

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Programma 1 Maatschappelijke voorzieningen	-	111	363	578	657
Programma 2 Preventieve ondersteuning	200	550	700	650	650
Programma 3 Individuele ondersteuning	2.540	2.015	-510	-2.730	-2.730
Programma 4 Economie, mobiliteit & arbeidsmarkt	-	-177	2	914	948
Programma 5 Ruimtelijke ontwikkeling	-	-520	-280	230	230
Programma 6 Veiligheid	73	257	152	152	152
Programma 7 Kwaliteit leefomgeving	348	-99	-119	-79	21
Programma 8 Bestuur en organisatie	597	1.092	869	626	742
Totaal	3.758	3.229	1.177	341	670

Bijlage 1B - Overzicht programmaplannen

bedragen x € 1.000

Programma	Begroting 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023
01 Maatschappelijke voorzieningen				
Lasten	23.089 N	23.161 N	22.706 N	22.481 N
Baten	410 V	1.044 V	1.044 V	1.044 V
Saldo	22.679 N	22.116 N	21.661 N	21.437 N
Storting reserves	263 N	263 N	262 N	261 N
Onttrekking reserves	495 V	326 V	464 V	326 V
Saldo resultaat	22.447 N	22.053 N	21.459 N	21.371 N
02 Preventieve ondersteuning				
Lasten	25.887 N	25.460 N	25.283 N	25.283 N
Baten	3.698 V	3.391 V	3.391 V	3.391 V
Saldo	22.189 N	22.069 N	21.892 N	21.892 N
Storting reserves	202 N	255 N	255 N	255 N
Onttrekking reserves	95 V	19 V	17 V	17 V
Saldo resultaat	22.296 N	22.304 N	22.129 N	22.129 N
03 Individuele ondersteuning				
Lasten	127.172 N	126.219 N	125.148 N	125.148 N
Baten	27.753 V	27.753 V	27.753 V	27.753 V
Saldo	99.419 N	98.466 N	97.395 N	97.395 N
Storting reserves	1.406 N	1.406 N	1.406 N	1.406 N
Onttrekking reserves	1.013 V	2.698 V	1.448 V	1.448 V
Saldo resultaat	99.811 N	97.173 N	97.352 N	97.352 N
04 Economie en Mobiliteit				
Lasten	18.613 N	20.467 N	16.607 N	62.503 N
Baten	15.319 V	17.220 V	13.255 V	59.169 V
Saldo	3.294 N	3.247 N	3.351 N	3.334 N
Storting reserves	8 N	8 N	8 N	7 N
Onttrekking reserves	218 V	218 V	217 V	217 V
Saldo resultaat	3.084 N	3.037 N	3.142 N	3.125 N
05 Ruimtelijke ontwikkeling				
Lasten	78.319 N	81.331 N	65.226 N	69.425 N
Baten	75.436 V	62.062 V	51.270 V	54.527 V
Saldo	2.883 N	19.269 N	13.956 N	14.898 N
Storting reserves	33.012 N	17.243 N	8.416 N	7.034 N
Onttrekking reserves	26.900 V	27.221 V	14.449 V	14.408 V
Saldo resultaat	8.995 N	9.291 N	7.923 N	7.524 N
06 Veiligheid				
Lasten	10.701 N	10.591 N	10.500 N	10.365 N
Baten	262 V	262 V	262 V	262 V

Saldo	10.439 N	10.329 N	10.238 N	10.102 N
Storting reserves	N	N	N	N
Onttrekking reserves	313 V	241 V	135 V	V
Saldo resultaat	10.126 N	10.088 N	10.102 N	10.102 N
07 Kwaliteit leefomgeving				
Lasten	33.259 N	33.743 N	32.291 N	32.297 N
Baten	13.868 V	13.864 V	13.983 V	14.287 V
Saldo	19.391 N	19.878 N	18.308 N	18.010 N
Storting reserves	2.096 N	1.971 N	2.066 N	1.921 N
Onttrekking reserves	878 V	924 V	898 V	672 V
Saldo resultaat	20.609 N	20.925 N	19.475 N	19.260 N
08 Bestuur en Organisatie				
Lasten	60.095 N	62.877 N	64.325 N	64.485 N
Baten	246.006 V	250.434 V	244.521 V	244.139 V
Saldo	185.911 V	187.557 V	180.196 V	179.654 V
Storting reserves	17.740 N	18.708 N	13.894 N	14.004 N
Onttrekking reserves	19.196 V	16.021 V	15.281 V	15.214 V
Saldo resultaat	187.368 V	184.870 V	181.583 V	180.863 V
Totaal				
Lasten	377.135 N	383.847 N	362.085 N	411.988 N
Baten	382.752 V	376.031 V	355.480 V	404.572 V
Saldo	5.617 V	7.816 N	6.605 N	7.415 N
Storting reserves	54.726 N	39.853 N	26.305 N	24.888 N
Onttrekking reserves	49.109 V	47.669 V	32.910 V	32.303 V
Saldo resultaat	0 N	0 N	0 N	0 N

Bijlage 1C - Overzicht actuele begroting 2019

Bedragen x € 1.000

Programma	Begroting 2019	Actuele begroting 2019
01 Maatschappelijke voorzieningen		
Lasten	23.335 N	24.118 N
Baten	410 V	428 V
Saldo	22.925 N	23.690 N
Storting reserves	272 N	272 N
Onttrekking reserves	1.770 V	2.516 V
Saldo resultaat	21.427 N	21.446 N
02 Preventieve ondersteuning		
Lasten	26.818 N	28.495 N
Baten	3.004 V	4.568 V
Saldo	23.814 N	23.927 N
Storting reserves	211 N	183 N
Onttrekking reserves	598 V	740 V
Saldo resultaat	23.427 N	23.369 N
03 Individuele ondersteuning		
Lasten	129.210 N	133.103 N
Baten	27.533 V	27.746 V
Saldo	101.677 N	105.357 N
Storting reserves	2.053 N	2.047 N
Onttrekking reserves	1.090 V	4.888 V
Saldo resultaat	102.641 N	102.515 N
04 Economie en Mobiliteit		
Lasten	23.637 N	26.396 N
Baten	18.212 V	21.427 V
Saldo	5.426 N	4.970 N
Storting reserves	108 N	8 N
Onttrekking reserves	354 V	350 V
Saldo resultaat	5.180 N	4.628 N
05 Ruimtelijke ontwikkeling		
Lasten	91.498 N	92.535 N
Baten	76.693 V	79.570 V
Saldo	14.804 N	12.965 N
Storting reserves	17.487 N	19.070 N
Onttrekking reserves	20.260 V	19.893 V
Saldo resultaat	12.031 N	12.143 N
06 Veiligheid		
Lasten	11.321 N	12.802 N
Baten	1.226 V	2.416 V

Saldo	10.095 N	10.386 N
Storting reserves	56 N	N
Onttrekking reserves	13 N	182 V
Saldo resultaat	10.164 N	10.204 N
07 Kwaliteit leefomgeving		
Lasten	33.727 N	35.733 N
Baten	13.633 V	13.625 V
Saldo	20.094 N	22.107 N
Storting reserves	1.909 N	1.811 N
Onttrekking reserves	1.132 V	3.068 V
Saldo resultaat	20.871 N	20.851 N
08 Bestuur en Organisatie		
Lasten	52.759 N	53.499 N
Baten	240.273 V	240.380 V
Saldo	187.514 V	186.880 V
Storting reserves	11.666 N	17.754 N
Onttrekking reserves	19.893 V	26.029 V
Saldo resultaat	195.742 V	195.155 V
Totaal		
Lasten	392.306 N	406.681 N
Baten	380.984 V	390.159 V
Saldo	11.322 N	16.521 N
Storting reserves	33.761 N	41.145 N
Onttrekking reserves	45.083 V	57.666 V
Saldo resultaat	0 N	0 N

Bijlage 2A - Overzicht reserves

Progr.	Cat.	I/S	Nr.	Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2019	Resultaat- bestemming vorig jaar	Boekwaarde 01-01 na resultaat- bestemming	Rente	Bij	Af	Afschrij- vings- bijdrage	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023
1	4	I	R430	Onderwijs - Huisvesting	1.917.568	0	1.917.568	0	0	-1.453.775	0	463.793	463.793	463.793	463.793	463.793
1	4	I	R440	Cultuur	460.183	0	460.183	0	56.887	-139.500	0	377.570	289.957	232.344	199.731	137.118
1	4	I	R441	Kunst en Cultuur - Ontwikkelfonds	468.310	0	468.310	14.049	3.205	-280.000	0	205.564	204.936	204.289	203.623	202.937
1	4	I	R442	Kunstaankopen	380.024	0	380.024	0	50.000	-363.978	0	66.046	48.546	81.046	1.046	38.546
1	4	I	R443	Monumenten	217.245	0	217.245	0	120.000	-203.500	0	133.745	116.245	122.445	78.645	84.845
1	6	S	R647	Sporthal Ut Sporthuus	870.192	0	870.192	26.106	0	0	-47.387	848.911	826.991	804.414	781.159	757.207
1	6	S	R660	Museum Oud Lunteren	33.825	0	33.825	1.015	0	0	-1.629	33.211	32.578	31.926	31.255	30.564
1	6	S	R661	Kijk- en Luistermuseum	22.734	0	22.734	682	0	0	-2.013	21.403	20.032	18.620	17.166	15.668
2	4	I	R433	Onderwijs - Achterstandsbeleid	1.665.191	0	1.665.191	0	182.529	-60.901	0	1.786.819	1.908.447	2.090.976	2.273.505	2.456.034
3	4	I	R439	Legaat van Lagen	391.256	0	391.256	11.738	0	-11.738	0	391.256	391.256	391.256	391.256	391.256
3	4	I	R453	Inburgering	284.266	0	284.266	0	0	-284.266	0	0	0	0	0	0
3	4	I	R454	Regionaal Werk Bedrijf	442.300	0	442.300	0	0	-442.300	0	0	0	0	0	0
3	4	I	R455	Res. Arbeidsmarktregio Food Valley	1.604.294	0	1.604.294	0	0	-1.382.874	0	221.420	221.420	221.420	221.420	221.420
3	4	I	R460	Maatschappelijke opvang	2.393.628	0	2.393.628	0	0	-600.300	0	1.793.328	1.419.028	1.184.728	950.428	716.128
3	4	I	R461	Vrouwenopvang/geweld in afh.relaties	337.133	0	337.133	0	0	-86.200	0	250.933	269.933	341.933	413.933	485.933
3	4	S	R462	Opvang Beschermd Wonen	3.354.560	-561.000	2.793.560	0	1.265.000	0	0	4.058.560	5.438.560	4.368.560	4.548.560	4.728.560
3	4	I	R463	Fonds Impuls Sociaal Domein	915.517	0	915.517	0	756.000	-1.356.000	0	315.517	0	0	0	0
4	4	I	R411	Parkeren	118.174	0	118.174	0	0	-90.000	0	28.174	28.174	28.174	28.174	28.174
4	6	S	R681	Kapitaallasten Verkeer	236.343	0	236.343	7.090	0	0	-13.247	230.186	224.030	217.874	211.718	205.562
4	6	S	R682	Kapitaallasten Parkeren	133.509	0	133.509	4.005	0	0	-7.518	129.996	126.483	122.971	119.458	115.945
5	3	S	R300	Afval	3.306.557	0	3.306.557	0	0	-472.165	0	2.834.392	2.005.773	1.185.719	898.231	659.309
5	4	I	R470	Spoorzone Ede	13.398.219	0	13.398.219	401.947	13.145.001	-11.802.274	0	15.142.893	15.872.179	8.184.631	-77.693	2.418.567
5	4	I	R471	Parklaan	3.905.183	0	3.905.183	117.155	2.646.000	-6.201.083	0	467.255	5.032.637	1.923.841	3.265.285	2.666.244
5	4	I	R475	Landschapsfonds	109.435	0	109.435	0	0	-65.000	0	44.435	44.435	44.435	44.435	44.435
5	4	I	R477	Starters- en doorstromers	2.242.535	0	2.242.535	67.276	150.000	-286.000	0	2.173.811	2.135.486	2.088.712	2.024.534	1.962.377
5	4	I	R480	Bodemsanering	334.212	0	334.212	0	50.000	-173.962	0	210.250	170.250	196.250	222.250	248.250

5	6	S	R680	Structuurvisie Buitengebied	257.915	0	257.915	7.737	65.000	0	-8.849	321.803	306.650	274.439	242.549	210.659
5	6	S	R683	R&T route structuren	185.400	0	185.400	5.562	20.000	-2.250	0	208.712	194.941	181.207	167.511	153.815
5	7	I	R700	Grondbedrijf	2.700.000	0	2.700.000	0	1.555.233	-822.275	0	3.432.958	4.751.583	5.447.375	5.704.500	5.888.958
6	4	I	R400	Overgangsrecht FLO	888.385	0	888.385	0	0	-152.405	0	735.980	422.871	182.003	46.938	46.938
7	4	I	R416	Begraven	784.255	0	784.255	0	0	-149.607	0	634.648	518.837	341.735	175.846	9.957
7	4	I	R417	Groot onderhoud openbare ruimte	2.617.582	0	2.617.582	0	0	-2.141.000	0	476.582	476.582	476.582	476.582	476.582
7	6	S	R605	Riolering buitengebied	7.267.798	0	7.267.798	218.034	0	0	-711.961	6.773.871	6.279.944	5.786.017	5.292.090	5.009.846
8	1	I	R100	Algemene reserve	17.494.320	3.936.088	21.430.408	0	7.363.000	-10.655.281	0	18.138.127	16.320.042	17.308.955	17.583.616	18.391.277
8	2	S	R200	Algemene reserve - Begroting	6.620.841	0	6.620.841	198.625	0	-198.625	0	6.620.841	6.620.841	6.620.841	6.620.841	6.620.841
8	2	S	R201	Algemene reserve - Rente begroting	9.656.273	0	9.656.273	289.689	0	-289.689	0	9.656.273	9.656.273	9.656.273	9.656.273	9.656.273
8	4	S	R490	Lastenverlichting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	4	I	R491	Lokale arbeidsvoorwaarden	280.614	-102.000	178.614	0	102.000	-280.000	0	614	614	614	614	614
8	4	I	R492	BTW - Compensatiefonds	540.289	0	540.289	0	2.410.025	-2.060.000	0	890.314	1.540.339	2.080.364	2.730.389	3.250.414
8	4	I	R493	Cofinanciering	45.067	-45.067	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	4	I	R495	Overlopende verplichtingen	815.677	1.700.000	2.515.677	0	0	-1.682.000	0	833.677	473.677	473.677	473.677	473.677
8	4	I	R499	Investeringsfonds Impuls Ede	2.112.030	45.067	2.157.097	0	4.845.067	-5.378.000	0	1.624.164	5.748.164	10.548.164	10.548.164	10.548.164
8	5	I	R500	Bedrijfsmiddelen - Personeel	1.481.620	526.270	2.007.890	0	585.448	-887.764	0	1.705.574	1.242.986	1.331.428	1.419.870	1.508.312
8	5	I	R501	Bedrijfsmiddelen - Kapitaallasten	187.710	0	187.710	5.631	759.239	-517.908	-367.959	66.713	70.004	73.394	76.886	80.483
8	5	I	R502	Bedrijfsmiddelen - Algemeen	4.719.918	0	4.719.918	141.598	556.248	-882.757	-156.294	4.378.713	4.091.938	3.828.075	3.513.741	3.189.977
8	5	I	R503	Bedrijfsmiddelen - Huisvesting	2.569.736	0	2.569.736	77.092	201.261	-144.020	-150.702	2.553.367	2.558.343	2.668.219	2.850.206	3.040.907
8	5	I	R504	Bedrijfsmiddelen - Automatisering	3.499.336	0	3.499.336	0	1.701.442	-2.961.009	-4.408	2.235.361	1.137.822	474.412	1.214.655	1.582.291
8	5	I	R505	Herbezettingsgelden	424.270	-424.270	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	6	I	R621	Egal.res.Kaplast gem.vastgoed	12.968.093	0	12.968.093	389.041	305.000	0	-942.813	12.719.321	12.209.852	11.775.728	11.342.609	10.925.709
8	6	I	R622	Egal.res.Kaplast OHW	2.485.001	0	2.485.001	74.550	0	-74.550	0	2.485.001	2.393.618	2.351.855	2.308.839	2.264.532
8	6	S	R623	Reserve exploitatie vastgoed	649.712	0	649.712	0	192.423	0	-171.247	670.888	687.738	739.303	808.275	879.209
				Totaal	120.794.235	5.075.088	125.869.323	2.058.622	39.086.008	-55.034.956	-2.586.027	109.347.903	114.965.208	107.149.056	100.544.262	93.128.977

Reservetype	Omschrijving Reservetype
AR	Algemene reserve
BR	Bestemmingsreserve
BRG	Bestemmingsreserve grondbedrijf
ERK	Egalisatiereserve kapitaallasten
OAR	Overige algemene reserve
OBR	Overige bestemmingsreserve
OBR	Overige bestemmingsreserves
PBR	Personeel- en bedrijfsreserve

Bijlage 2B - Toelichting op in te stellen reserve Arbeidsmarkt Regio Foodvalley

Het instellen en opheffen van een reserve is de bevoegdheid van de raad. Conform de Nota Reserves en Voorzieningen Gemeente Ede 2016 volgt onderstaand een toelichting op de in te stellen reserve.

- Soort reserve: het betreft een overige bestemmingsreserve (OBR).
- Doel reserve: de via decentralisatie-uitkering en door subsidies verkregen middelen ten behoeve van het programma Arbeidsmarkt Regio Foodvalley meerjarig te besteden vanuit de rol als centrumgemeente.
- Motief reserve: de Arbeidsmarkt Regio Foodvalley is opgericht in 2012. Hierbij werken gemeenten, sociale partners en uitvoeringsorganisaties als UWV en onderwijsinstellingen samen om het arbeidsmarktbeleid vorm te geven. Gemeente Ede heeft binnen de arbeidsmarktregio een rol als centrumgemeente. Hierdoor lopen diverse subsidiestromen en regionale gelden via gemeente Ede.
Deze middelen worden veelal vooraf verkregen voor projecten met een meerjarige inzet en zijn grotendeels ook vooraf toegewezen aan projecten op grond van subsidievoorwaarden. Met het instellen van de reserve bereiken wij dat de middelen meerjarig beschikbaar zijn voor projecten welke niet gerealiseerd zijn in het jaar van ontvangst.
- Omvang van de reserve: de reserve kent bij aanvang een omvang van € 2.046.594. Deze stand wordt verkregen uit de opheffing van reserve R454 ad € 442.300 en uit de opheffing van reserve R455 ad € 1.604.294. Het saldo van de op te heffen reserves is opgebouwd uit gelden die zijn toegewezen aan de Arbeidsmarkt Regio Foodvalley.
- Omvang en wijze van stortingen: middels decentralisatie-uitkering en door subsidies verkregen middelen uit hoofde van de rol als centrumgemeente voor de Arbeidsmarkt Regio Foodvalley.
- Omvang en wijze van onttrekkingen is gerelateerd aan de centrumgemeentelijke rol om het arbeidsmarktbeleid vorm te geven.
- Noodzakelijke rentetoevoeging: er wordt geen rente toegevoegd aan de reserve.
- Start- en einddatum: de reserve wordt ingesteld per 1 januari 2019. De reserve kent geen einddatum. Dit is passend omdat de Arbeidsmarkt Regio en de rol van centrumgemeente ook geen einddatum kent.
- Budgethouder: Programmamanager Arbeidsmarkt Regio Foodvalley.

Bijlage 2C - Overzicht voorzieningen

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving	Cat.	Progr.	Boekwaarde		Realisatie		Boekwaarde		Bij		Af		Boekwaarde		Bij		Af		Boekwaarde		Bij		Af		Boekwaarde		Bij		Af	
				1-1-2019	Rente	Bij	Af	31-12-2019	Bij	Af	31-12-2020	Bij	Af	31-12-2021	Bij	Af	31-12-2022	Bij	Af	31-12-2023	Bij	Af									
V166	Voorziening liquidatie Permar	01	3	953.028	0	0	411.157	541.871	0	301.441	240.430	0	118.624	121.806	0	66.200	55.606	0	55.606	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
V101	Wethouderspens. en uitkeringen	01	8	5.163.662	0	0	0	5.163.662	0	0	5.163.662	0	0	5.163.662	0	0	5.163.662	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5.163.662
V147	Onderhoud Gem.vastgoedportefeuille	02	8	3.077.395	0	1.162.120	1.634.106	2.605.409	1.162.120	1.726.188	2.041.341	1.162.120	1.582.245	1.621.216	1.162.120	1.128.023	1.655.314	1.162.120	1.359.947	1.457.487	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.457.487
V162	Rioolaanleg en -beheer	04	7	36.029.516	630.517	7.087.278	12.784.319	30.962.991	7.341.852	9.512.722	28.792.122	7.614.141	9.100.000	27.306.263	5.705.139	7.749.000	25.262.401	6.008.371	7.072.000	24.198.772	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	24.198.772
V124	Dubieuze debiteuren - WIZ	05	3	1.926.707	0	0	0	1.926.707	0	0	1.926.707	0	0	1.926.707	0	0	1.926.707	0	0	1.926.707	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.926.707	
V160	Dubieuze debiteuren - Algemeen	05	8	1.014.076	0	125.000	0	1.139.076	125.000	0	1.264.076	125.000	0	1.389.076	125.000	0	1.514.076	125.000	0	1.639.076	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.639.076	
V161	Negatieve plannen Grondbedrijf	06	4/5	51.925.000	1.038.500	0	1.050.000	51.913.500	1.038.270	0	52.951.770	1.059.035	14.745.000	39.265.805	785.316	17.067.000	22.984.121	459.682	0	23.443.804	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23.443.804	
				100.089.384	1.669.017	8.374.398	15.879.582	94.253.216	9.667.242	11.540.351	92.380.107	9.960.297	25.545.869	76.794.535	7.777.575	26.010.223	58.561.887	7.755.173	8.487.553	57.829.508											

Categorie 1 - Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's

Categorie 2 - Voorzieningen ter egalisering van kosten

Categorie 3 - Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is.

Categorie 4 - Voorzieningen voor bijdragen aan vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven

Categorie 5 - Correctie op de balanspost debiteuren

Categorie 6 - Correctie op de balanspost voorraden

Bijlage 3 - Investerings

Onderstaand het ten opzichte van de Programmabegroting 2019-2022 geactualiseerd overzicht van voorgenomen investeringen.

Voorgenomen investeringen		bedragen x € 1.000				
Omschrijving	Investerings 2019	Investerings 2020	Investerings 2021	Investerings 2022	Investerings 2023	
Huisvestingsvoorzieningen onderwijs	8.166	10.574	2.611			
Sportaccommodaties	5.040	940				
Multifunctionele accommodaties			3.890			
Diverse aanpassingen gebouwen in het kader van inclusie		100	100			
Programma Maatschappelijke voorzieningen	13.206	11.614	6.601	0	0	
Grondzaken - Wonen	21.751	21.929	19.763	9.448	5.206	
Spoorzone	2.755	13.371	22.456	22.817	13.617	
Parklaan	12.196	9.220	22.798	3.319	817	
Recreatieve routestructuren	50					
Structuurvisie Buitengebied	200	88				
Programma Ruimtelijke ontwikkeling	36.952	44.608	65.017	35.584	19.640	
Brandweerkazerne	250	1.190				
Programma Veiligheid	250	1.190	0	0	0	
Verkeersveiligheid	4.382	4.046	3.959	3.395	6.018	
Grondzaken - Werken	12.421	13.607	12.000	7.906	6.251	
Levendig centrum	1.400	700				
Programma Economie en Mobiliteit	18.203	18.353	15.959	11.301	12.269	
Wegen	2.900	1.100	1.100	2.200	2.200	
Openbare verlichting	500	250	250	500	500	
Groen (inclusief bomen)	969	850	750	900	900	
Riolering	6.391	7.589	7.300	7.749	7.072	
Programma Kwaliteit leefomgeving	10.760	9.789	9.400	11.349	10.672	
Totaal	79.371	85.554	96.977	58.234	42.581	

Toelichting

Huisvestingsvoorzieningen onderwijs

Begin 2018 is het nieuwe Strategische Huisvestingsplan onderwijs vastgesteld met een planning voor ver- dan wel nieuwbouw van onderwijshuisvesting in Ede. Hierin is een huisvestingsagenda voor de komende 22 jaar verwerkt.

Bij de behandeling van de Meerjarenbeleidsvisie 2019-2022 heeft het college voorgesteld om de uitvoering van het SHP met een jaar te temporiseren. Hierdoor vinden er verschuivingen in het investeringsschema onderwijshuisvesting plaats. Project Veluwe Poort vindt nu naar verwachting in 2020 plaats, evenals SmdB Ruitenbeek. Inmiddels is gestart met de scholen in Ederveen, SmdB De Kraats en de Beatrixschool. De investeringsplanning hiervan is wel bijgesteld.

Afweging voor de op te nemen investeringskredieten in de jaarschijven 2022 en 2023 vindt in deze perspectiefnota plaats. De scholen die het betreft zijn Het Streek, het Marnix college en De Wegwijzer.

Sportaccommodaties

In 2019 staan verschillende renovaties gepland aan gymnastieklokalen, kleedkamers en kunstgrasvelden. Tevens vindt afronding plaats van de revitalisering van zwembad de Peppel. Afhankelijk van de woningbouw

staat er ook een investering op het ENKA-terrein gepland. De realisatie start in 2019, oplevering is voorzien in 2020. In 2020 worden ook enkele kleedkamers gerenoveerd.

Multifunctionele accommodaties

De verwachting is dat de geplande realisatie van een multifunctionele accommodatie in Otterlo verder doorschuift in verband met de PAS (Programma Aanpak Stikstof) problematiek.

Aanpassingen gebouwen in het kader van inclusie

In 2020 en 2021 vinden diverse investeringen plaats in gemeentelijke panden in verband met inclusie.

Grondzaken - Wonen en Werken

De investeringen voor het grondbedrijf zijn gebaseerd op de besluitvorming over het MPG 2019 bij de Programmarekening 2018.

Spoorzone

De totale investeringsraming is overeenkomstig het kredietbesluit Spoorzone. De daarbij horende planning van bestedingen is later dan zoals bij het krediet is aangegeven. De planning wordt bij de programmabegroting 2020-2023 verder geactualiseerd.

Parklaan

De totale investeringsraming is overeenkomstig het kredietbesluit Parklaan. Door het uitblijven van besluitvorming door de Raad van State over het bestemmingsplan worden de bestedingen inmiddels later verwacht dan bij het krediet is aangegeven.

Recreatieve routestructuren

Er is een investeringsbudget beschikbaar gesteld van € 150.000 voor de aanleg van mountainbike-paden. De investering is in eerste instantie geraamd voor 2018. De planning is nu echter dat het project begin 2020 afgerond wordt. Hierdoor schuift een deel van het te investeren bedrag door naar 2019/2020.

Structuurvisie Buitengebied

Binnen de SVB lopen een drietal investeringen. De grootste betreft een cofinancieringsproject met de provincie in het kader van landschapsbeheer. De kostenverdeling over de jaren is iets gewijzigd. Per saldo verwachten we voor de totale looptijd binnen het beschikbaar gestelde krediet te blijven.

Brandweerkazerne

In 2019 is gestart met de investering in de brandweerkazerne in Bennekom. Oplevering is voorzien in 2020.

Verkeersveiligheid

Van ongeveer de helft van de infrastructurele projecten uit het Fietsplan 1^e tranche (2017 en 2018) is de uitvoering doorgeschoven naar met name 2019 en 2020. Oorzaken voor dit doorschuiven zijn de uitgebreide participatie, te doorlopen procedures en het conflicteren met andere (ruimtelijke) projecten waardoor uitvoering niet gelijktijdig kan.

Levendig centrum

In 2019 en 2020 worden investeringen gedaan in de Grotestraat en Kuiperplein.

Wegen

Het doorschuiven van verschillende projecten in 2017 en 2018 heeft invloed op de geprognosticeerde investeringen in 2019, deze zijn hoger dan het basis niveau. In de jaren 2020 en 2021 is het investeringsvolume

gehalveerd, dit is het resultaat van de fasering vervanging openbare ruimte zoals besloten in de Programmabegroting 2019-2022.

Openbare verlichting

De vervanging van openbare verlichtingen wordt in 2019 conform planning uitgevoerd. In de jaren 2020 en 2021 is het investeringsvolume gehalveerd, dit is het resultaat van de fasering vervanging openbare ruimte zoals besloten in de Programmabegroting 2019-2022.

Groen (inclusief bomen)

Investerings in het groen verlopen in 2019 conform planning. In de jaren 2020 en 2021 is het investeringsvolume gehalveerd, dit is het resultaat van de fasering vervanging openbare ruimte zoals besloten in de Programmabegroting 2019-2022.

Riolering

Ten opzichte van de Programmabegroting 2019-2022 hebben verschillende bijstellingen plaatsgevonden. Belangrijkste temporiserings worden verklaard door afstemming tussen projecten en de omgeving of afstemming van werkzaamheden binnen multidisciplinaire projecten. Dit geldt bijvoorbeeld voor de projecten Verlengde Maanderweg, Hakselseweg, Oranjebuurt en Molenparkweg. Daarnaast zijn een aantal projecten aangepast van vervanging naar relining. Hier tegenover staat dat er sprake is van ingevoegde werkzaamheden als gevolg van doorloop uit 2018. Het gaat hier bijvoorbeeld om de Dorpsstraat Harskamp, afkoppelwerkzaamheden Bennekom Oost en de Arnhemseweg. Ook zijn werkzaamheden toegevoegd als gevolg van geconstateerde knelpunten uit de wijk (Pakhuisweg, Spoorstraat/Oranjestraat Lunteren en Martin Luther Kingstate) of uit inspectie (renovatie van de randvoorzieningen aan de Dwarsweg en Jachtlaan).

Bijlage 4 - Algemene uitkering gemeentefonds

Algemene uitkering

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
Accres	750 N	1.050 N	2.750 N	3.900 N	2.160 V
Opschalingskorting					760 N
Reservering loon- en prijsontwikkeling	200 N	500 V	600 V	800 V	1.700 N
Reservering l/p/volume sociaal domein		500 V	500 V	500 V	1.400 N
<i>Taakmutaties decembercirculaire:</i>					
Taakmutatie Brede impuls combinatiefuncties	36 V	36 V	36 V	36 V	36 V
Reserveren taakmutatie Brede impuls combinatiefuncties	36 N	36 N	36 N	36 N	36 N
Taakmutatie Transformatiefonds Sociaal Domein Jeugd	756 V	756 V			
Reserveren taakmutatie Transformatiefonds SD Jeugd	756 N	756 N			
<i>Taakmutaties meicirculaire:</i>					
Taakmutatie Armoedebestrijding kinderen		8 N	8 N	8 N	8 N
Reserveren taakmutatie Armoedebestrijding kinderen		8 V	8 V	8 V	8 V
Taakmutatie Bonus beschut werken	26 V				
Reserveren taakmutatie Bonus beschut werken	26 N				
Taakmutatie City Deal Voedsel	25 V				
Reserveren taakmutatie City Deal Voedsel	25 N				
Taakmutatie Geweld hoort nergens thuis	75 V	75 V	75 V		
Reserveren taakmutatie Geweld hoort nergens thuis	75 N	75 N	75 N		
Taakmutatie Gezond in de stad	17 V	17 V	17 V		
Reserveren taakmutatie Gezond in de stad	17 N	17 N	17 N		
Taakmutatie Landelijke voorziening vreemdelingen	265 V	160 V	88 V		
Reserveren taakmutatie Landelijke voorziening vreemdelingen	265 N	160 N	88 N		
Taakmutatie Maatschappelijke begeleiding	185 V				
Reserveren taakmutatie Maatschappelijke begeleiding	185 N				
Taakmutatie Invoering Wvvgz		122 V	122 V	122 V	122 V
Reserveren taakmutatie Invoering Wvvgz				122 N	122 N
Taakmutatie Maatschappelijke opvang	12 V	12 V	12 V	12 V	12 V
Reservering taakmutatie Maatschappelijke opvang	12 N	12 N	12 N	12 N	12 N
Taakmutatie Pilot logeertzorg	80 V				
Reserveren taakmutatie Pilot logeertzorg	80 N				
Taakmutatie Sportakkoorden	15 V				
Reserveren taakmutatie Sportakkoorden	15 N				
Taakmutatie Verduurzaming basisscholen	32 V				
Reserveren taakmutatie Verduurzaming basisscholen	32 N				
Taakmutatie Verhoging taalniveau statushouders	133 V	133 V			
Reserveren taakmutatie Verhoging taalniveau statushouders	133 N	133 N			
Taakmutatie Beheerovereenkomst Digitaal stelsel Omgevingswet		117 N	117 N	117 N	117 N
Reserveren taakmutatie Beheerovereenkomst DSO-LV		117 V	117 V	117 V	117 V
Taakmutatie Waterschapsverkiezingen	80 V				
Taakmutatie Vrouwenopvang	280 V	283 V	292 V	292 V	292 V
Reserveren taakmutatie Vrouwenopvang	280 N	283 N	292 N	292 N	292 N
Taakmutatie Bommenregeling	1.311 V				
Reserveren taakmutatie Bommenregeling	1.311 N				
Taakmutatie Sociaal domein	2.775 V	2.256 V	2.324 V	2.227 V	1.990 V
Reserveren Wmo - extramuraal zorg	481 N	481 N	481 N	481 N	481 N
Reserveren Wmo - beschermd wonen	647 N	647 N	699 N	699 N	699 N

Reserveren Wmo - huishoudelijke hulp	276 N	276 N	276 N	276 N	276 N
Reserveren Jeugd - lonen en prijzen	714 N	714 N	714 N	714 N	714 N
Reserveren Jeugd - overheveling naar Voogdij	53 N	80 V	80 V	80 V	80 V
Reserveren Jeugd - taakmutatie gezinshuizen	14 N	40 N	51 N	62 N	75 N
Reserveren taakmutatie Voogdij/18+	289 N	99 V	99 V	99 V	99 V
Reserveren Re-integratie	164 N	65 N	65 N	68 N	172 N
Reserveren Wsw	137 N	212 N	217 N	106 N	248 V
Totaal	870 N	72 V	1.528 N	2.600 N	1.700 N

Accres

Onder invloed van een vertraging in de rijksuitgaven en neerwaartse bijstelling van de indexering daalt de uitkering uit het gemeentefonds. Slechts ten dele kan dit worden opgevangen binnen onze reserveringen voor indexering.

Opschalingskorting

Het vorige kabinet stuurde aan op de vorming van grotere gemeenten ('bestuurlijke visie Plasterk'). Verondersteld werd dat dit in 2025 te bereiken eindperspectief zou leiden tot besparingen in de vorm van schaalvoordelen, vereenvoudiging regelgeving, minder dubbeling in taken etc. Deze voordelen zijn in de vorm van een korting op het gemeentefonds verwerkt. In 2025 leidt dit voor Ede tot een uiteindelijke korting van zo'n € 5 miljoen. Met de toevoeging van de jaarschijf 2023 is inmiddels € 3,7 miljoen opgevangen in onze begroting. Hoewel het kabinet het idee van schaalvergroting van gemeenten richting 100.000 inwoners heeft laten varen, is de korting gehandhaafd.

Impuls brede school, sport en cultuur

De gemeente Ede maakt sinds 2009 gebruik van de landelijke regeling Impuls brede school, sport en cultuur. Met deze regeling zet de gemeente buurtsportcoaches en cultuurmakelaars in met als doel de kwaliteit en aanbod van sport en cultuur in het basisonderwijs te verbeteren.

Transformatiefonds Sociaal Domein Jeugd

Als grootste gemeente van onze jeugdhulpregio ontvangen wij voor de jeugdhulpvernieuwing en de uitvoering van de transformatieplannen voor 2019 en 2020 een bedrag van € 756.000.

Armoedebestrijding kinderen

De middelen voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen zijn neerwaarts bijgesteld op basis van de CBS aantallen.

Bonus beschut werken

Als gemeente ontvangen we een bijdrage voor de creatie en de continuering van beschut werkplekken in 2018.

City Deal Voedsel

Om de strategische agenda van de City Deal Voedsel een impuls te geven ontvangen wij een bijdrage van € 25.000.

Geweld hoort nergens thuis

Het landelijk programma 'Geweld hoort nergens thuis' stelt per centrumgemeente vrouwenopvang/geweld in huiselijke kring voor drie jaar een bedrag van € 75.000 beschikbaar.

Gezond in de stad

Vanuit het actieprogramma Kansrijke Start ontvangen we voor drie jaar een bedrag van € 17.000 ter ondersteuning van de eerste 1.000 dagen van kinderen.

Landelijke voorziening vreemdelingen

Als gemeente ontvangen we middelen voor 'overige onderdak voorzieningen' voor vreemdelingen zonder recht op verblijf of rijksopvang.

Maatschappelijke begeleiding

Voor de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden ontvangen wij in 2019 een bijdrage van € 185.000.

Invoering Wet verplichte ggz

Met ingang van 1 januari 2020 treedt de Wet verplichte ggz in werking. Deze wet regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg in de geestelijke gezondheidszorg. Voor de gemeentelijke taken en bijbehorende kosten ontvangen we een bijdrage van € 122.000. In 2020 en 2021 zijn wij vooralsnog uitgegaan van een kostenraming van € 300.000.

Maatschappelijke opvang

De decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang is geactualiseerd en leidt tot een structurele groei van € 12.000.

Pilot logeertzorg

Vanuit het ministerie van VWS worden in het kader van het Programma Langer Thuis middelen beschikbaar gesteld voor een pilot Logeertzorg ouderen, waarmee passende vormen van logeer(/respijt)zorg verder ontwikkeld kunnen worden. In de Actualisatie wordt dit nader toegelicht.

Sportakkoorden

Voor de totstandkoming van lokale/regionale sportakkoorden ontvangen wij een budget van € 15.000.

Verduurzaming basisscholen

In het kader van 'Innovatieprogramma aardgasvrije en frisse basisscholen' ontvangen we een bedrag van € 350.000 dat we inzetten voor Vrije school De Vuurvogel. In de Programmarekening 2018 is hiervan € 318.000 verantwoord en nu ontvangen we het restant.

Verhoging taalniveau statushouders

In aanloop naar het nieuwe inburgeringsstelsel ontvangen we middelen voor de versterking van het taalniveau van statushouders die nog onder de huidige Wet Inburgering vallen.

Beheerovereenkomst Digitaal stelsel Omgevingswet

Als gemeente dragen wij vanaf 1 januari 2020 bij aan de kosten van de landelijke voorziening Digitaal stelsel Omgevingswet. Onder deze voorziening 'hangen' de systemen die er voor zorgen dat overheden hun omgevingsdocumenten kunnen publiceren, vraagbomen met toepasbare regels kunnen maken en begrijpen en definities centraal kunnen beheren.

Waterschapsverkiezingen

Als tegemoetkoming voor de gemaakte kosten ten behoeve van de Waterschapsverkiezingen ontvangen we een bedrag van € 80.000. In het hoofdstuk Actualisatie zijn de totale (extra) kosten van verkiezingen geraamd.

Vrouwenopvang

De gemeente Nijkerk is toegevoegd aan ons 'verzorgingsgebied'. Dit leidt tot een toename van de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang.

Bommenregeling

De kosten voor opsporing en opruiming van explosieven (2de wereldoorlog) worden voor 70% vergoed. In 2019 ontvangen wij een bijdrage van € 1,3 miljoen.

Sociaal domein

Op basis van de meicirculaire zijn de budgetten Sociaal Domein geactualiseerd. Belangrijkste aanpassing is de toevoeging van de loon- en prijsontwikkeling 2019.

Perspectiefnota 2020-2023		Bedragen x € 1.000				
Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023	
WMO - extramurale zorg	14.272	14.384	14.448	14.458	14.458	
WMO - beschermd wonen	21.911	21.901	21.953	21.953	21.953	
WMO - huishoudelijke hulp	8.570	8.632	8.939	8.939	8.939	
Jeugd	27.685	27.892	28.041	28.041	28.041	
Re-integratie	2.780	2.794	2.833	2.938	3.042	
<i>integreerbaar</i>	<i>1.625</i>	<i>1.623</i>	<i>1.622</i>	<i>1.621</i>	<i>1.620</i>	
<i>niet-integreerbaar</i>	<i>1.155</i>	<i>1.171</i>	<i>1.211</i>	<i>1.317</i>	<i>1.422</i>	
Wsw	8.425	7.946	7.669	7.303	6.949	
TOTAAL	83.643	83.549	83.883	83.632	83.382	